

2. Dispositioner over givne bevillinger

2.1 Indledning

I kapitel 2 fastsættes:

- De almindelige regler om bevillingsmæssige dispositioner
- Disponeringsregler om personale og personaleudgifter
- Særlige disponeringsregler for de enkelte bevillingstyper

De almindelige regler om bevillingsmæssige dispositioner er opdelt i følgende tre kategorier:

- Generelle disponeringsregler
- Særligt om indtægter
- Særligt om udgifter

Disponeringsreglerne for de enkelte bevillingstyper er knyttet til følgende syv bevillingstyper:

- Driftsbevilling
- Statsvirksomhed
- Anlægsbevilling
- Lovbunden bevilling
- Reservationsbevilling
- Statsfinansieret selvejende institution
- Anden bevilling

Det fremgår af finansloven (punkt B. Bevillinger), hvilken bevillingstype en bevilling er henført under, idet bevillingstypen er anført efter hovedkontobetegnelsen. Hvis ingen bevillingstype er anført, er der tale om en bevilling af typen anden bevilling.

De almindelige disponeringsregler gælder for alle syv bevillingstyper med de fravigelser, der gælder for den pågældende bevillingstype.

2.2 Generelle disponeringsregler

2.2.1 Bevillingsbegrebet

En bevilling er en bemyndigelse til en minister til i finansåret at afholde udgifter til et angivet formål eller modtage indtægter af en angivet art i overensstemmelse med de generelle og specielle forudsætninger, hvorunder bevillingen er givet.

Bevillinger gives ved finanslov, midlertidig bevillingslov eller tillægsbevillingslov eller ved tilslutning fra Folketingets Finansudvalg.

Bestemmelserne i budgetvejledningen er en del af de forudsætninger, hvorunder bevillinger anses for givet.

Finansministeren kan som led i sin koordinerende rolle på bevillingsområdet udstede generelle forskrifter gældende for staten om bevillingsanvendelsen. Disse forskrifter udstedes normalt som cirkulærer.

Hvor en administrativ ledelse har dispositionsbeføjelser over givne bevillinger, anses adgangen til at disponere for at bero på delegation. Dette indebærer, at der ved tjenestebefaling af den pågældende minister kan fastsættes yderligere vilkår for anvendelsen af bevillingen, herunder at dispositionsbeføjelsen kan tilbagekaldes på ethvert tidspunkt i løbet af finansåret.

Budget- og regnskabsansvar for en hovedkonto skal altid henføres til en virksomhed.

En virksomhed er betegnelsen for en forvaltningsenhed, hvis ledelse er budget- og regnskabsmæssigt ansvarlig for en eller flere hovedkonti på bevillingslovene inden for et ministerområde og eventuelle fællesparagraffer.

Omfatter en virksomhed flere hovedkonti for driftsudgifter, betegnes én af disse som den virksomhedsbærende hovedkonto.

I finanslovsforslagets anmærkninger til den virksomhedsbærende hovedkonto kan anføres bestemmelser og opgørelser, som omfatter flere hovedkonti under virksomheden. Det gælder blandt andet balanceoplysninger og lånerammer.

2.2.2 Forudgående hjemmel

Den bevillingsmæssige hjemmel skal foreligge forud for gennemførelsen af en disposition.

Da det tilsigtes at gøre finansloven til et fuldstændigt budget for statens indtægter og udgifter i finansåret, er det hovedreglen, at den forudgående bevillingsmæssige hjemmel for en disposition tilvejebringes ved bevilling på finansloven.

I en række tilfælde vil der imidlertid i finansårets løb være behov for at gennemføre dispositioner, der ikke har været forudset eller har kunnet forudses under udarbejdelsen af finanslovsforslaget. Ny bevillingsmæssig hjemmel må i så fald tilvejebringes inden dispositionens gennemførelse, *jf. punkt 3.3 Tilvejebringelse af ny bevillingsmæssig hjemmel i løbet af finansåret.*

I visse tilfælde vil der dog være hjemmel til umiddelbart at gennemføre sådanne dispositioner, *jf. punkt 3.2 Nye eller ændrede dispositioner, hvor hjemmel er givet.*

2.2.3 Almindelige hensyn ved disponering over bevillinger

Det gælder i almindelighed, at bevillinger skal disponeres med henblik på at opnå det formål, hvortil de er givet, og at der ved disponeringen skal vises skyldige økonomiske hensyn.

2.2.4 Bevillingsmæssige dispositioner og periodisering

En bevilling er en bemyndigelse til at afholde udgifter eller modtage indtægter, dvs. til at disponere med udgifts- eller indtægtsmæssige konsekvenser i bevillingsperioden. Endvidere kan bevillingen være en bemyndigelse til dispositioner, der medfører tilgang eller afgang af aktiver og passiver.

Dispositionen kan opdeles i følgende led:

På udgiftssiden:

- Indgåelse af forpligtelse (kontrahering)
- Udgiftens afholdelse
- Udbetaling

På indtægtssiden:

- Skabelse af fordring
- Indtægts modtagelse
- Indbetaling

På balancen:

- Indgåelse af forpligtelse
- Tilgang/afgang
- Indbetaling/udbetaling/hensættelse

Den bemyndigelse, som en bevilling er udtryk for, omfatter alle disse tre led i en disposition. Afholdelsen af udgifter og modtagelse af indtægter sker dog i en række tilfælde til opfyldelse af forpligtelser henholdsvis fordringer, der allerede følger af lov (lovbundne bevillinger) eller er indgået forud for bevillingen med anden hjemmel.

Hvornår en udgift anses for afholdt eller dispositionen registreres på balancen, afhænger af, om den pågældende bevilling er givet efter omkostnings- eller udgiftsprincipper, *jf. nedenfor.*

Den regnskabsmæssige periodisering af indtægter og udgifter skal ske efter samme principper, som ligger til grund for bevillingen.

Nærmere regler om periodisering er fastsat i regnskabsbekendtgørelsen.

2.2.4.1 Periodisering efter omkostningsprincipper

Bestemmelserne om periodisering efter omkostningsprincipper gælder for bevillinger af typen driftsbevilling og statsvirksomhed.

En udgift anses for afholdt og indgår dermed i bevillings- og regnskabstallene, i takt med at en vare, ydelse eller anden ressource forbruges. Forbrug registreres efter følgende retningslinjer:

- For varer og ydelser sker registreringen ved leveringen eller arbejdets udførelse.
- For varer, hvor der føres separat lager, registreres forbruget i takt med ændringen i lagret.
- For materielle og immaterielle aktiver registreres forbruget i takt med afskrivning eller nedskrivning.
- For forpligtelser, der ikke vedrører levering af varer og ydelser, registreres en hensættelse eller kortfristet gældspost, når en forpligtende begivenhed er indtruffet og forpligtelsen er sandsynlig og kan opgøres. Der vil senere kunne forekomme reguleringer.

Bevillingen skal således kunne dække forbrug af varer og ydelser, afskrivninger på anlægsaktiver og fremtidige udgifter for forpligtelser, der er gældende i finansåret.

Ved offentligt-privat samarbejde kan der være tale om en særlig periodisering, *jf. punkt 2.4.11 Offentlig-Privat Partnerskab og ØAV*.

En indtægt anses for modtaget, når en leverance fra staten af varer eller ydelser har fundet sted, og staten har erhvervet en juridisk ret til at modtage betaling for den leverede vare eller ydelse.

I tilfælde, hvor indtægter ikke hidrører fra levering af varer eller ydelser, skal indregningen ske, så snart beløbet kan endeligt opgøres og senest på betalingstidspunktet.

Projektindtægter mv., hvis retmæssige modtagelse forudsætter gennemførelse af en nærmere specificeret aktivitet, indtægtsføres i takt med udgiftsafholdelsen i denne aktivitet.

Indtægter, der indregnes i takt med udgiftsafholdelsen, indregnes til salgsværdien af det udførte arbejde på basis af en færdiggørelsesgrad.

2.2.4.2 Periodisering efter udgiftsprincipper

Bestemmelserne om periodisering efter udgiftsprincipper gælder for bevillinger af typen anlægsbevilling, lovbunden bevilling, reservationsbevilling, statsfinansieret selvejende institution og anden bevilling.

En udgift eller indtægt registreres, når et retligt krav på et veldefineret beløb kan gøres gældende (retserhvervelsesprincippet).

En udgift anses for afholdt, når levering af en vare eller ydelse har fundet sted, eller et arbejde er udført.

På tilsvarende måde anses en indtægt for modtaget, når en leverance fra staten af varer eller ydelser er effektueret.

Når udgifter og indtægter ikke hidrører fra levering af varer og ydelser, anses en udgift for afholdt eller en indtægt for modtaget, så snart beløbet kan opgøres og senest på betalingstidspunktet. Eksempler på sådanne udgifter og indtægter er lovbundne udgifter, skatter og afgifter.

Projektindtægter mv., hvis retmæssige modtagelse forudsætter gennemførelse af en nærmere specificeret aktivitet, indtægtsføres i takt med udgiftsafholdelsen i denne aktivitet.

Såfremt størrelsen af et betydeligt krav mod staten ikke kan opgøres endeligt inden regnskabsårets udløb, skal udgiften registreres i regnskabet for det pågældende finansår på grundlag af et dokumenteret skøn, således at korrektion af udgiften foretages i det finansår, hvor kravet kan opgøres endeligt.

2.2.5 Brutto- og nettobevillinger

Bevilling under bevillingstyperne driftsbevilling og statsvirksomhed gives som nettobevilling, mens bevilling under de øvrige bevillingstyper gives som bruttobevilling.

For nettobevillinger gives bevilling til nettoudgifterne, det vil sige forskellen mellem udgifter og indtægter. Dette indebærer, at udgifterne kan forøges svarende til merindtægter og tilsvarende skal reduceres svarende til mindreindtægter.

For bruttobevillinger gives særskilt bevilling til afholdelse af udgifter og modtagelse af indtægter. Dette indebærer, at udgiftsbevillingen ikke kan overskrides med henvisning til merindtægter i forhold til den givne indtægtsbevilling.

Der kan i de særlige bevillingsbestemmelser i anmærkningerne fastsættes regler om adgang til afholdelse af merudgifter som følge af merindtægter, f.eks. i forbindelse med EU-tilskud.

2.2.6 Likviditet

2.2.6.1 Driftsbevilling og statsvirksomhed

Hovedkonti med bevillingstyperne driftsbevilling og statsvirksomhed er omfattet af den statslige likviditetsordning, medmindre andet fastsættes i anmærkningerne til finanslovsforslaget. Et likviditetsområde svarer som udgangspunkt til en virksomhed og omfatter alle hovedkonti med driftsudgifter under denne. Det kan i særlige tilfælde aftales, at en virksomhed opdeles i flere likviditetsområder, f.eks. hvis den har en regional struktur.

Hvert likviditetsområde tildeles et antal likviditetskonti i et betalingssystem administreret af Økonomistyrelsen. Likviditetsområdet er forpligtet til i videst muligt omfang at have likvide beholdninger stående på de af Finansministeriet anviste konti.

I finansårets løb tildeles et likviditetsområde hver måned acontolikviditet på en tolvtedel af summen af områdets positive nettoudgiftsbevilling. Negative nettoudgiftsbevillinger trækkes på samme likviditet.

Finansministeriet fastsætter de almindelige forretningsvilkår for ordningen om selvstændig likviditet, herunder forrentningen af de omfattede likvide konti.

Finansministeriet kan endvidere fastsætte regler om anvendelse af likviditetsordningen til administration af den enkelte virksomheds låneramme, *jf. punkt 2.6.4 Låneramme*.

De nærmere regler for likviditetsordningen er fastsat i Finansministeriets cirkulære om selvstændig likviditet.

2.2.6.2 Andre bevillingstyper

For hovedkonti med anden bevillingstype end driftsbevilling eller statsvirksomhed gælder, at disse ikke omfattes af likviditetsordningen. Den administrerende virksomhed tildeles en særlig likviditetskonto, hvorfra betalingerne kan foretages.

2.2.7 Betingede bevillinger

I visse tilfælde er anvendelsen af en bevilling betinget af, at de enkelte dispositioner forudgående godkendes af Finansudvalget. Dispositioner i henhold til sådanne betingede bevillinger kan først gennemføres, når denne godkendelse foreligger. Der henvises til *punkt 3.3 Tilvejebringelse af ny bevillingsmæssig hjemmel i løbet af finansåret*. For alle betingede bevillinger gælder, at Folketingets Finansudvalg skal orienteres ved eventuel annullering af godkendte dispositioner.

2.2.8 Bevillingsforudsætninger i anmærkningerne

Anmærkningerne til finanslovforslaget har bl.a. til formål at udgøre beslutningsgrundlaget for Folketinget under dets behandling af forslaget.

Hvor bevillingen er opført som rammebevilling, er der fri adgang til at disponere inden for bevillingen i overensstemmelse med bevillingens (hovedkontoens) formål. Specifikationen af bevillingen i anmærkningerne er i givet fald ikke bindende.

Dette indebærer blandt andet, at de aktivitetsoplysninger, der måtte være givet i anmærkningerne til de enkelte hovedkonti, som udgangspunkt er af orienterende karakter, *jf. dog punkt 2.6.6 Ændringer i forudsat aktivitet*. Anmærkning til en rammebevilling kan dog tillige have karakter af bindende bevillingsforudsætninger. Eksempler herpå er låneramme, lønsumsloft samt de særlige bevillingsbestemmelser, der supplerer eller fraviger budgetvejledningens almindelige bestemmelser, *jf. nedenfor*. Derudover kan det fremgå, at der i aktstykker eller f.eks. politiske aftaler er givet særlige forudsætninger for bevillingsanvendelsen.

Bevillinger af typen driftsbevilling og statsvirksomhed er som udgangspunkt opført som rammebevillinger.

For øvrige bevillinger er udgangspunktet, at anmærkningerne har karakter af bindende bevillingsforudsætninger, med mindre andet fremgår af anmærkningsteksten eller i øvrigt af bevillingens formål.

I anmærkningerne til finanslovsforslaget kan med Finansministeriets tilslutning i et særligt afsnit anføres særlige bevillingsbestemmelser, der kan supplere eller fravige budgetvejledningens almindelige bevillingsregler.

Anmærkninger til tekstanmærkninger svarer til bemærkninger til andre lovforslag, dvs. de har karakter af fortolkningsbidrag til lovtæksten.

2.2.9 Overførsel mellem hovedkonti

2.2.9.1 Bevillingsoverførsler

Der er som hovedregel ikke adgang til at overføre bevillingsbeløb fra én hovedkonto til en anden.

Der kan dog ved en særlig bevillingsbestemmelse være givet hjemmel til at overføre bevillingsbeløb mellem hovedkonti. Der kan ikke herved ske forøgelse af det samlede lønsumsloft, *jf. dog punkt 2.6.5 Lønsumsloft*.

En overførselsadgang anført i de særlige bevillingsbestemmelser i anmærkningerne omfatter ikke bevillinger vedrørende særskilt forudsatte aktiviteter, der i finansårets løb er givet ved aktstykke. Der kan ikke ske overførsel til eller fra løvbundne eller andre variable bevillinger, herunder taxameterstyrede bevillinger.

Der er altid adgang til at overføre bevilgede beløb mellem driftsbevillinger og statsvirksomheder, der i anmærkningerne til finanslovsforslaget er henført til samme virksomhed, *jf. punkt 2.2.1 Bevillingsbegrebet*.

Der er altid adgang til at overføre bevillingsbeløb til dækning af selvforsikringskader fra én hovedkonto til en anden, *jf. punkt 2.4.4 Selvforsikringsudgifter*.

Ressortomlægninger og opdeling eller sammenlægning af aktiviteter kan tillige ske ved overførsel mellem hovedkonti.

Overførsler mellem hovedkonti skal optages på forslag til lov om tillægsbevilling.

2.2.9.2 Interne statslige overførsler

Interne statslige overførsler overføres direkte på regnskabet ved anvendelse af standardkonti 33 og 43. De omfatter overførsler uden modydelse i form af varer eller tjenester, f.eks. som finansieringsbidrag. Interne statslige overførsler bør fremgå af anmærkningerne på finansloven, men kan dog på rammebevillinger gennemføres efter særskilt aftale mellem statslige myndigheder i løbet af finansåret. Interne statslige overførsler kan i alle tilfælde kun disponeres i overensstemmelse med den afgivende bevillings formål. Overførsel af beløb til anden anvendelse end bevillingens formål kan kun ske ved bevillingsoverførsel med optagelse på forslag til lov om tillægsbevilling, *jf. punkt 2.2.9. Overførsel mellem hovedkonti*.

Overførsel af udgifter til administration fra bevillingstyperne reservationsbevilling og anden bevilling til en driftsbevilling eller statsvirksomhed sker som en intern statslig overførsel, *jf.*

pkt. 2.10.5. Administrationsudgifter og pkt. 2.12.4. Administrationsudgifter med hjemmel i særlig bevillingsbestemmelse i anmærkningerne.

2.2.10 Flerårige dispositioner

Dispositioner, der indebærer indgåelse af forpligtelser eller skabelse af fordringer med udgifts- eller indtægtsvirkning i et senere finansår, kræver hjemmel.

Hjemlen kan foreligge i kraft af disponeringsreglerne eller i form af bestemmelser ved lov. Hjemlen kan også gives ved optagelse af særlig bevillingsbestemmelse i det finansår, hvor forpligtelsen indgås eller fordringen skabes.

Endvidere kan hjemlen til i et finansår at disponere med udgiftsvirkning i et senere finansår fremgå af forudsætningerne for bevillingen i det første finansår. Bevillinger til bygge- og anlægsarbejder må således anses for givet under den forudsætning, at der kan indgås aftaler, der medfører anlægsudgifter i senere finansår, hvis kontraheringen er nødvendig af hensyn til den valgte entreprisform og forudsat, at den godkendte totaludgift for projektet ikke overskrides. Tilsvarende gælder for investeringer i anskaffelser, it-projekter mv. inden for en statslig virksomheds låneramme.

De samme forudsætninger gælder tillige for antagelse af personale og lignende almindelige, løbende kontraktforhold.

For driftsbevillinger og bevillinger af typen statsvirksomhed gælder særligt, at der er adgang til at foretage investeringer, der skal afskrives og dermed har udgiftsvirkning i de efterfølgende år, under forudsætning af overholdelse af gældende forelæggelsesregler og den fastsatte låneramme.

Hvor der som konsekvens af forpligtelser indgået i et finansår afholdes udgifter i et senere finansår, skal der foreligge bevilling til udgiften i det finansår, hvor den afholdes, og flerårige dispositioner skal foretages under hensyntagen hertil.

For flerårige, retligt bindende forpligtelser på tilskudsområdet anvendes tilsagnsbudgettering, *jf. punkt 2.2.11 Tilsagn om tilskud* og ikke flerårige dispositioner.

2.2.11 Tilsagn om tilskud

Afgivelse af et retligt forpligtende tilsagn om tilskud kræver hjemmel i særlig bevillingsbestemmelse. Et retligt forpligtende tilsagn om tilskud er primært relevant at anvende over for private tilskudsmodtagere, der kan have et særligt behov for forudsigelighed vedrørende tilskudsudbetalinger i efterfølgende finansår.

Ved afgivelse af et retligt forpligtende tilsagn om tilskud budgetteres og udgiftsføres hele beløbet, der gives tilsagn for, i det år, hvor tilsagnet gives, uanset om en del af udbetalingen falder i senere år. Bevillingen og en eventuel videreførsel udgør således rammen for årets tilsagn.

Udgiftsførelse ved tilsagn om tilskud står i modsætning til udgiftsførelsen i forbindelse med flerårige driftstilskud, hvor udgiften udgiftsføres løbende, *jf. punkt 2.2.10 Flerårige dispositioner*.

Udgiftsførelse ved tilsagn om tilskud står endvidere i modsætning til udgiftsførelsen i forbindelse med *betingede* tilsagn om tilskud, hvor tilsagn om tilskud i efterfølgende finansår gives under betingelse af, at Folketinget beslutter at afsætte bevilling hertil i de pågældende finansår. I disse tilfælde udgiftsføres udgiften ligeledes løbende. Afgivelse af et betinget tilsagn om tilskud kræver ikke hjemmel i særlig bevillingsbestemmelse.

Der henvises i øvrigt til Økonomistyrelsens Vejledning om effektiv tilskudsforvaltning, der er optaget i ØAV.

Justeringer af afgivne forpligtelser

Hvor statens forpligtelse ikke kan opgøres endeligt i finansåret, men afhænger af udviklingen i eksempelvis rente eller inflation, budgetteres og udgiftsføres på grundlag af et skøn ud fra langsigtede forventninger til de størrelser, der påvirker statens forpligtelse.

Hvor størrelsen af statens forpligtelse afhænger af vilkårene for tilskudsmodtagers finansiering af aktiviteten, og hvor der er en tidsmæssig forskydning mellem afgivelsen af tilsagnet og den endelige finansiering af den aktivitet, der ydes tilskud til, udgifts- eller indtægtsføres ændringer i den samlede forpligtelse, når størrelsen af denne kan opgøres og senest i forbindelse med den endelige finansiering.

For tilsagnsordninger, hvor der ydes et løbende tilskud over en årrække til aktiviteter finansieret af tilskudsmodtageren, eksempelvis tilskud til renter og afdrag, udgiftsføres der svarende til nutidsværdien af statens samlede forpligtelse, idet de fremtidige betalinger tilbagediskonteres med statens lånerente. I de følgende år udgiftsføres en årlig opskrivning af tilsagnet, der modsvarer tilbagediskonteringen (diskonteringsudgiften). Størrelsen af diskonteringsrenten fastsættes på de årlige bevillingslove.

Annullering og tilbagebetaling af tilsagn

Tilsagn, der annulleres, og tilskud der tilbagebetales, kan indtægtsføres som en negativ udgift under den pågældende konto (nettokontering), såfremt den pågældende tilskudsordning fortsat er åben for ansøgninger eller tildelinger. Annulleringer eller tilbagebetalinger der indtægtsføres som en negativ udgift kan ikke disponeres til andre formål end den ordning, inden for hvilken tilsagnet oprindeligt er givet. Forventes annullerede eller tilbagebetalte midler ikke at blive genudmøntet, bør disse konteres som en indtægt, der ikke kan genanvendes.

Der henvises i øvrigt til *vejledning om budgettering og regnskabsføring af tilsagnsordninger på tilskudsområdet*, der er optaget i ØAV.

2.2.12 Videreførsel af uforbrugt bevilling til efterfølgende år

Der kan til en bevilling være knyttet en adgang til at videreføre over- eller underskud til det efterfølgende finansår. De nærmere regler herfor er opført under de enkelte bevillingstyper.

For bevillinger med videreførselsadgang, der efter budgetloven hører under det statslige delloft for driftsudgifter, gælder, at nettoforbruget af opsparing *samlet set* for ministerområdet

skal være enten neutralt eller negativt. Ved ministerområdets opsparing forstås summen af videreførsler for udgiftsbaserede bevillinger samt overført overskud for omkostningsbaserede bevillinger af typen driftsbevilling og statsvirksomhed.

Undtaget herfor er positivt forbrug af opsparing, der er indbudgetteret på specifikke konti på finansloven.

Der kan i forbindelse med de forudgående udgiftskontroller fremsendes anmodning til Finansministeriet om dispensation til nettoforbrug af opsparing på ministerområdet. Finansministeriets behandling af anmodningerne sker under hensynstagen til det samlede skøn for ministerernes regnskabstal for finansåret.

Uanset Budgetvejledningens øvrige bestemmelser om videreførselsadgang eller særlige bevillingsbestemmelser mv. opført på finansloven, kan den enkelte institution kun disponere med forbrug af opsparing med tilladelse fra departementet.

For anlægsbevillinger og reservationsbevillinger gælder, at adgangen til videreførsel bortfalder, hvis der i to år ikke har været givet bevilling på en hovedkonto og heller ikke er blevet regnskabsført på den pågældende hovedkonto. Tilsvarende bortfalder adgangen til videreførsel, hvis bevillingens formål er udtømt.

2.2.13 Forudbetaling og betalingshenstand

Det bør tilstræbes, at der ikke er væsentlige tidsmæssige forskydninger, mellem det tidspunkt hvor en udgift afholdes, og udbetalingen, og mellem det tidspunkt hvor en indtægt modtages, og indbetalingen. Hjemmel til forudbetaling opnås ved særlig bevillingsbestemmelse.

Nærmere retningslinjer vedrørende udbetaling af tilskud fremgår af Vejledning om effektiv tilskudsforvaltning, der er optaget i ØAV.

2.2.14 Udlæg

Hvor der ikke er tilvejebragt hjemmel i særlig bevillingsbestemmelse i anmærkningerne, kan der kun lægges beløb ud for anden statslig, kommunal eller regional myndighed, herunder for statsfinansierede selvejende institutioner.

2.2.15 Garantier, statsforskrivninger og udlån mv.

Garantier og statsforskrivninger kan kun udstedes med hjemmel i lov eller tekstanmærkning. Allerede udstedte garantier og statsforskrivninger kræver ikke hjemmel i lov eller tekstanmærkning. Om indfrielse af garantier og statsforskrivninger henvises til *punkt 2.4.2 Indfrielse af garantier og statsforskrivninger*.

Ved udstedelse af en ny garanti eller ydelse af et nyt genudlån skal der tilvejebringes finansiering svarende til den beregnede statsfinansielle risiko ved garantien/genudlånet. Finansieringen kan blive tilvejebragt i form af garant-/låneprovision fra modtageren, statslig finansiering inden for det statslige delloft for driftsudgifter eller en kombination heraf. Ved statslige kapitalindskud skal der også tilvejebringes finansiering svarende til den beregnede statsfinansielle risiko. For bevillingsmæssig håndtering og fastsættelse af den statsfinansielle risiko rettes henvendelse til Finansministeriet.

Ved udstedelse af en ny garanti eller ydelse af et nyt genudlån skal der desuden fastsættes begrænsninger af garantien/genudlånet, herunder:

- En klar beskrivelse af *formål og anvendelsesområde*
- En *øvre garanti-/låneramme* (herunder evt. profil for indfasning)
- En *optagelses- og tilbagebetalingsperiode* for genudlån og lånegarantier eller en *gyldighedsperiode* for garantier.

Statslige udlån der ikke har karakter af genudlån kan kun ydes fra udgiftsbaserede bevillinger og kræver hjemmel i særlig bevillingsbestemmelse. For disse typer af udlån rettes der henvendelse til Finansministeriet med henblik på at vurdere behovet for finansiering af den statsfinansielle risiko.

Såfremt der ved gennemførelse af ovenfor nævnte dispositioner er en klar forventning om et fremtidigt statsligt tab, bør det overvejes at udgiftsføre et tilskud frem for at afholde løbende udgifter til den beregnede statsfinansielle risiko.

Der henvises endvidere til lov om bemyndigelse til optagelse af statslån og lov om provision af visse lån optaget med statsgaranti.

2.2.16 Salg af fast ejendom mv.

2.2.16.1 Salg af fast ejendom

Udgangspunkt for salg af fast ejendom

Salg af fast ejendom skal ske ved indskud i Statens Ejendomssalg A/S (Freja ejendomme A/S). Indskud i Statens Ejendomssalg A/S sker via salg/overdragelse til Finansministeriet (som udgangspunkt til bogført værdi). Finansministeriet indskyder herefter ejendomme i Statens Ejendomssalg A/S (Freja ejendomme A/S) til apportindskudsværdien. Indskud kan ske uden forelæggelse for Finansudvalget, hvis apportindskudsværdien for den enkelte ejendom er under 5 mio. kr.

Salg af fast ejendom efter offentligt udbud

Hvor vægtige grunde taler for, at en fast ejendom sælges uden indskud i Statens Ejendomssalg A/S, skal dette godkendes af Finansministeriet samt forelægges Folketingets Finansudvalg. Ejendommen sælges i så fald som udgangspunkt efter offentligt udbud. Der findes følgende undtagelser fra kravet om Finansministeriets godkendelse og forelæggelse for Folketingets Finansudvalg af salg efter offentligt udbud:

- Finansministeriets godkendelse og forelæggelse for Folketingets Finansudvalg af salg efter offentligt udbud kræves ikke, hvis salgssummen omregnet til kontantsum ikke overstiger 5 mio. kr., og handelsvilkårene er godkendt af Vurderingsstyrelsen.
- For Bygningsstyrelsen, Slots- og Kulturstyrelsen, Forsvarsministeriet og Naturstyrelsen kræves der ikke forelæggelse af salg efter offentligt udbud for Finansudvalget, hvis salget sker til højstbydende, salgssummen omregnet til kontantsum ikke over-

stiger 60 mio. kr., og handelsvilkårene er godkendt af Vurderingsstyrelsen. Finansministeriets godkendelse kræves, når salgssummen omregnet til kontantsum overstiger 5 mio. kr.

Salg af fast ejendom efter offentligt udbud skal ske i overensstemmelse med cirkulære om salg af statens faste ejendomme.

Salg af fast ejendom på anden vis end ved indskud i Statens Ejendomssalg A/S eller efter offentligt udbud

Der kan sælges på anden vis end ved indskud i Statens Ejendomssalg A/S eller efter offentligt udbud, såfremt dette er mere fordelagtigt for staten (f.eks. i tilfælde af et højere nettoprodukt eller ved salg til en statsinstitution, en kommune, en region eller en institution omfattet af bevillingstypen statsfinansieret selvejende institution). Alle salg uden indskud i Statens Ejendomssalg A/S eller uden offentligt udbud skal godkendes af Finansministeriet samt forelægges Folketingets Finansudvalg. Sådanne salg kan dog ske uden godkendelse fra Finansministeriet og forelægelse for Finansudvalget, hvis salgssummen omregnet til kontantsum ikke overstiger 1 mio. kr., der ikke forefindes andre oplagte tilbudsgivere, og handelsvilkårene er godkendt af Vurderingsstyrelsen. Krav om godkendelse fra Finansministeriet og forelægelse for Finansudvalget gælder også i de tilfælde, hvor der f.eks. sker udstykning, udmatrikulation eller arealoverførsel, så de udstykkede dele hver især ikke opfylder betingelserne herfor, men hvor dette gælder for den samlede ejendom eller grund.

Eksempler på tilfælde, hvor der kan sælges uden indskud i Statens Ejendomssalg A/S

Salg efter offentligt udbud eller salg på anden vis (dvs. salg på anden vis end ved indskud i Statens Ejendomssalg A/S eller efter offentligt udbud) kan under hensyntagen til bestemmelserne i ovenstående afsnit være relevant ved salg af følgende særlige ejendomme:

- Fast ejendom, der er beliggende på Færøerne, i Grønland eller i udlandet
- Landbrugsejendomme og –jorder
- Forsøgsejendomme
- Skov- og naturområder
- Ubebyggede arealer uden for større byer
- Øvelsesterræner
- Mindre bygninger med lave markedsværdier og uden udviklingsmuligheder, som er placeret på ovenstående arealer (f.eks. bunkere, skure, skovridderboliger mv.)

Salg af sådanne ejendomme kan f.eks. ske gennem en lokal ejendomsformidler, eller for så vidt angår landbrugsejendomme mv. gennem Landbrugsstyrelsen, *jf. i øvrigt nedenfor om salg af landbrugsejendomme mv.*

Tabel 2.1
Beløbsgrænser for forelæggelse for Finansministeriet og Folketingets Finansudvalg

<i>Mio. kr.</i>	Bygningsstyrelsen, Slots- og Kulturstyrelsen, Forsvarsministeriet og Naturstyrelsen	Øvrige statslige institutioner
<u>Finansministeriet</u>		
Indskud i Statens Ejendomssalg A/S	-	-
Offentlig udbud	5	5
Salg på anden vis	1	1
<u>Folketingets Finansudvalg</u>		
Indskud i Statens Ejendomssalg A/S	5	5
Offentligt udbud	60	5
Salg på anden vis	1	1

Der henvises til punkt 2.11.5.6 Ejendoms køb og –salg (under statsfinansieret selvejende institution) for regler gældende for salg af fast ejendom fra statsfinansierede selvejende institutioner.

2.2.16.2 Øvrige regler ved salg af fast ejendom

Indtægter og salgsudgifter

Indtægter ved ekspropriation af statslig ejendom kan modtages uden forelæggelse for Finansudvalget mod optagelse på forslag til lov om tillægsbevilling. Tilsvarende gælder, hvor et salg træder i stedet for ekspropriation.

Salgsudgifter ved ejendomssalg kan optages på forslag til lov om tillægsbevilling. Efter fradrag af direkte salgsudgifter og efter nulstilling af ejendommens bogførte værdi tilgår nettoindtægter vedrørende ejendomssalg statskassen.

Dispositioner, der medfører en mindre salgsindtægt end forudsat ved bevillingen, kan kun gennemføres i det omfang, det ved bevillingen er forudsat, at dele af salgsindtægten er anslået.

Finansministeren kan i forbindelse med indskud i Statens Ejendomssalg A/S af fast ejendom, hvis apportindskudsværdi ikke overstiger 5 mio. kr., erhverve aktier i Statens Ejendomssalg A/S.

Salg af landbrugsejendomme mv.

Lov om landbrugsejendomme indeholder særlige regler for erhvervelse af og omlægning af jorder mellem landbrugsejendomme. Ved salg af landbrugsjorder, herunder arealer, der kan anvendes til græsning mv., der er beliggende i landzone, jf. *lov om planlægning*, og som ikke i forvejen er undergivet landbrugspligt, skal det fremgå af salgsbetingelserne, at arealerne

skal afhændes efter reglerne i lov om landbrugsejendomme mv. Der er fastsat nærmere regler herom i cirkulære om salg af statens faste ejendomme. Hvor der ikke på det pågældende ministerområde er erfaring inden for køb og salg af landbrugsejendomme, søges rådgivning hos Landbrugsstyrelsen.

Salg til en statsinstitution

Ved salg af fast ejendom fra en statsinstitution til en anden statsinstitution, skal salget som udgangspunkt ske til den bogførte værdi. Salg mellem statsinstitutioner til bogført værdi skal alene godkendes af Finansministeriet.

Salg til en kommune eller en region

Ved salg af en ejendom til en kommune, en region eller en institution omfattet af bevillingstypen statsfinansieret selvejende institution, indsættes i salgsaftalen en gevinstklausul om, at staten modtager halvdelen af differencen mellem den nuværende salgspris og den højere videresalgspris, såfremt ejendommen videresælges helt eller delvist inden 10 år fra den aftalte overtagelsesdato for en højere pris end den kontante salgspris. Gevinstklausulen skal tinglyses.

Vederlagsfri overdragelse

Ved vederlagsfri overdragelse af en ejendom, skal det i overdragelsesaftalen fastsættes, at staten skal tilbydes at overtage ejendommen på samme vilkår som den er overdraget, når modtageren ikke længere vil gøre brug af ejendommen. Vilkårene for handlen skal tinglyses.

Ubenyttede ejendomme

Statsinstitutioner, som ikke anvender eller ikke forventer at anvende en ejendom til formål, som det påhviler den pågældende institution at varetage, skal tidligst muligt indberette dette til Bygningsstyrelsen og overveje salg.

Statsstøtte

Det skal sikres, at salg af en fast ejendom ikke indebærer statsstøtte, *jf. Europa-Kommissionens meddelelse om statsstøtteelementer i forbindelse med offentlige myndigheders salg af jord og bygninger (EFT C 209 af 10.7.1997)*.

2.2.17 Selvforsikring

Der må ifølge cirkulære om selvforsikring i staten mv. ikke tegnes forsikring.

Institutionerne skal i forbindelse med deres økonomiforvaltning overveje deres risikostyring, herunder overveje de administrative rutiner i institutionen, der anvendes til kontrol af risici med henblik på at eliminere og begrænse tab.

2.2.18 It

Der gælder særlige regler for afholdelse af udgifter i staten til it-projekter, it-anskaffelser og drift og vedligehold af it-systemer, *jf. nedenfor*.

2.2.18.1 It-projekter

It-projekter er investeringsprojekter, der omfatter nyudvikling eller væsentlig tilpasning af standard it-løsninger eller omfatter væsentlig tilpasning af allerede eksisterende it-løsninger.

En reinvestering i en it-løsning udgør et it-projekt, såfremt reinvesteringen er forbundet med et væsentligt omfang af nyudvikling. Ved it-projekter forstås endvidere planlagte større sammenhængende it-udviklingsaktiviteter.

It-projekter kan gennemføres på en driftsbevilling eller en bevilling af typen statsvirksomhed. Der henvises til punkt 2.11.5.5 *It-projekter* vedrørende gennemførelse af it-projekter i statsfinansierede selvejende institutioner.

Ved opgørelsen af et projekts samlede udgifter skal medregnes udgifter til analyse, anskaffelse og gennemførelse, herunder udgifter til leverandører og rådgivere samt internt medgåede lønudgifter. Der medregnes alle udgifter frem til projektorganisationen nedlægges. Hvis et selvstændigt aktiv idriftsættes inden nedlæggelse af projektorganisationen, medregnes de efterfølgende driftsomkostninger dog ikke i de samlede projektudgifter. Renteudgifter indgår heller ikke i opgørelsen af projektets samlede udgifter. Hvis en it-udviklingsaktivitet ikke har en tidsmæssig afgrænset udviklingsperiode, så opgøres de samlede udgifter over en fireårig periode opgjort efter ovenstående definition.

2.2.18.1.1 Anvendelse af statens it-projektmodel og risikovurdering ved Statens It-råd

Ved gennemførelse af it-projekter, hvor de samlede budgetterede udgifter udgør 15 mio. kr. eller mere, anvendes statens it-projektmodel. For disse it-projekter skal der foretages en risikovurdering ved Statens It-råd, *jf. Cirkulære om Statens It-råd*. Behandling af it-projekter er beskrevet i *It-projekter: Vejledning til risikovurdering og rådgivning ved Statens It-råd*, som er optaget i ØAV.

Der kan ikke afholdes udgifter til aktiviteter, der knytter sig til gennemførelsesfasen, før projektet er blevet risikovurderet af Statens It-råd, og der er etableret en baseline for projektet ved Statens It-råd.

Ved gennemførelse af it-projekter, hvor de samlede budgetterede udgifter udgør mindre end 15 mio. kr., stilles der ikke krav til anvendelse af statens it-projektmodel. Dog gælder det, at der som minimum skal etableres et styringsgrundlag tilsvarende projektgrundlaget i statens it-projektmodel.

It-projekter, hvis samlede budgetterede udgifter initialt vurderes at udgøre mindre end 15 mio. kr., men som senere udvikler sig til at udgøre 15 mio. kr. eller derover, skal anvende statens it-projektmodel samt risikovurderes ved Statens It-råd.

For en nærmere beskrivelse af statens it-projektmodel og regler for afholdelse af udgifter til it-projekter, henvises der til *Vejledning til statens it-projektmodel*, som er optaget i ØAV.

2.2.18.1.2 Forelæggelse for Finansudvalget

It-projekter, hvor de samlede budgetterede udgifter udgør 70 mio. kr. eller derover, skal i til-læg til behandlingen i henhold til punkt 2.2.18.1.1 forelægges Finansudvalget, inden et udbud offentliggøres. Der kan afholdes udgifter til idéfase, analysefase, kravspecifikation og forberedelse af udbud mv. forud for forelæggelse for Finansudvalget, så længe de samlede udgifter hertil ikke overstiger 70 mio. kr. Der henvises til *Retningslinjer for udformning af it-aktstykker*.

Såfremt de budgetterede udgifter til flere indbyrdes afhængige it-projekter, herunder i et program, samlet overstiger 70 mio. kr. skal disse forelægges Finansudvalget. Tilsvarende gælder, såfremt et it-projekts ibrugtagning i øvrigt er afhængig af en samtidig eller senere gennemførelse af et eller flere andre it-projekter. Forelæggelsen sker så vidt muligt sammen med øvrige it-projekter, der gennemføres samtidig.

It-projekter, hvis samlede budgetterede udgifter initialt vurderes at udgøre mindre end 70 mio. kr., men som senere udvikler sig til at udgøre 70 mio. kr. eller mere, skal forelægges Finansudvalget snarest muligt efter, at myndigheden er blevet bekendt med fordyrelsen.

Som led i forelæggelsen for Finansudvalget fastlægges en tidsplan for efterfølgende orienterende aktstykker. Finansudvalget skal som minimum orienteres på følgende tidspunkter:

- Orientering om resultatet af det gennemførte udbud mv. samt projektstatus i øvrigt.
- Orientering i forbindelse med nedlukning af projektorganisationen om den afsluttede implementering samt projektstatus i øvrigt.
- Orientering om projektets drift og gevinstrealisering ca. ét år efter nedlukning af projektorganisationen.

Væsentlige ændringer undervejs i projektet forelægges Finansudvalget. Forøgelse af de samlede udgifter med 10 pct. eller derover er altid væsentlige ændringer. Forsinkelser af projektets idriftsættelse, som har væsentlig betydning for opfyldelsen af projektets formål, eller for overholdelse af lovbestemte frister er altid væsentlige ændringer.

Forelæggelse af væsentlige ændringer skal ske senest tre måneder efter, at institutionen blev bekendt med, at der er forekommet en væsentlig ændring.

Ved alle væsentlige ændringer i it-projekter, der tidligere har været forelagt Finansudvalget, udarbejder Statens It-råd en vurdering af projektets status og fremdrift, som vedlægges i forbindelse med forelæggelse af et opfølgende aktstykke for Finansudvalget.

Ved annullering af godkendte it-projekter skal Finansudvalget orienteres.

2.2.18.2 It-anskaffelser

Hvis de samlede udgifter til en it-anskaffelse beløber sig til 70 mio. kr. eller derover, skal der foretages en risikovurdering ved Statens It-råd, *jf. Cirkulære om Statens It-råd*. Behandling og definition af it-anskaffelser er beskrevet i *It-projekter: Vejledning til risikovurdering og rådgivning ved Statens It-råd*. Der gælder de samme regler for opgørelsen af udgifter som for it-projekter.

2.2.18.3 It-systemer

Myndigheder skal foretage porteføljestyring af statslige it-systemer, *jf. Vejledning til model for porteføljestyring af statslige it-systemer*, der er optaget i ØAV samt udarbejde og indsende en it-handlingsplan mv. til Statens It-råd med henblik på review, såfremt et eller begge af følgende kriterier er gældende:

- Myndighedens årlige it-omkostninger er 30 mio. kr. eller derover.
- Myndigheden har et eller flere samfundskritiske it-systemer i sin it-systemportefølje.

Der henvises til *It-systemportefølje: Vejledning til review og rådgivning ved Statens It-råd*, som er optaget i ØAV.

Digitaliseringsstyrelsen kan efter en konkret vurdering afgøre, om en myndighed skal omfattes af kravene, uanset om ovenstående kriterier er opfyldt.

It-systemporteføljen omfatter alle de it-systemer, som myndigheden er systemejer for, og som er taget helt eller delvist i brug. Dette gælder også it-systemer, hvor myndigheden har systemejerskabet, men hvor systemet forvaltes af en ekstern part.

2.2.19 Bevillingsparagraffen

Finanslovens § 45 (bevillingsparagraffen) - indeholder en bemyndigelse til i finansåret at disponere med hensyn til udgifter og indtægter, som følger af nye love, der vedtages i tiden fra 15. oktober i året forud for finansåret til udløbet af finansåret.

Forudsætningen herfor er, at udgifternes og indtægternes størrelse eller beregningsgrundlag tydeligt fremgår af de pågældende love eller deres forarbejder, f.eks. bemærkningerne til lovforslaget, fremsættelsestalen, besvarelsen af udvalgsspørgsmål eller betænkninger afgivet af de pågældende folketingsudvalg. Finansieringen af lovforslaget skal være aftalt med Finansministeriet, inden lovforslaget fremsættes.

Forøgelse af antallet af stillinger i lønramme 37 og derover kan dog kun ske med Finansministeriets forudgående tilslutning, *jf. punkt 2.5.3 Finansministeriets stillingskontrol*.

2.3 Særligt om indtægter

2.3.1 Fastsættelse af taksten for gebyrer

Taksten for gebyrer mv., der ikke har skattemæssig karakter, skal administrativt fastsættes således, at der årligt tilstræbes fuld dækning for de omkostninger, der er forbundet med det pågældende gebyrbelagte område. Mindst en gang årligt vurderes det på baggrund af seneste års regnskab, om omkostningerne skal reduceres eller taksten justeres for at sikre balance.

Der henvises til *Vejledning om prisfastsættelse*, som er optaget i ØAV for nærmere regler om, hvilke typer af omkostninger der skal medregnes.

Hvis regnskabet for det enkelte gebyrbelagte område afviger fra det budgetterede i et væsentligt omfang, skal afvigelsen tilstræbes udlignet over en periode på maksimalt fire år fra og med regnskabsåret.

Underdækning på gebyrordninger kan kun forekomme med hjemmel i særlig bevillingsbestemmelser eller med Finansministeriets godkendelse.

Overholdelse af ovenstående træder ikke i stedet for de begrænsninger, der følger af grundlovens § 43 eller den lov, der hjemler opkrævningen.

2.3.2 Priser ved salg af varer og ydelser

For institutioners salg af varer og ydelser gælder som udgangspunkt, at prisen på den enkelte vare og ydelse fastsættes således, at der ikke sker konkurrenceforvridning over for private eller offentlige konkurrenter, og således at omkostningerne dækkes.

Såfremt institutionen har monopol eller befinder sig i en monopollignende situation, udgør den pris der sikrer dækning af omkostningerne samtidig et maksimum for prisfastsættelsen på den pågældende vare eller ydelse, når afsætningen sker i Danmark.

Hvor institutionen afsætter varer eller ydelser på et marked præget af konkurrence, kan indtægterne herved overstige omkostningerne. Der skal således medregnes de omkostninger i prisen, som er nødvendige for at sikre lige konkurrence med private udbydere, ligesom der skal indregnes en fortjeneste, svarende til hvad der vil være sædvanligt for en privat udbyder. I de tilfælde hvor det er muligt at identificere en markedspris, udgør denne dog institutionens minimumspris. Det akkumulerede resultat bør som udgangspunkt ikke være negativt fire år i træk for hver enkelt type af vare eller ydelse.

Der kan gøres undtagelse herfra i særlige tilfælde. Dette gælder områder, hvor en fuldt dækkende prisfastsættelse ville hindre formålet med ydelsen, og hvor f.eks. sociale, miljømæssige eller lignende hensyn konkret tilsiger en lavere omkostningsdækning.

Institutionen undersøger, om varen eller ydelsen skal pålægges salgsmoms.

Der henvises til *Vejledning om prisfastsættelse*, som er optaget i ØAV.

2.3.3 Leje og forpagtningsafgifter

Lejeindtægter og forpagtningsafgifter skal under hensyn til de gældende lovbestemmelser om lejeregulering og lignende fastsættes således, at det bedst mulige økonomiske resultat opnås. Det skal i denne forbindelse påses, at leje- og forpagtningsafgifter løbende reguleres i overensstemmelse med ændringerne på markedet, og lejereguleringer skal løbende gennemføres, hvor lejelovgivning og lignende giver mulighed for det.

Det bør overvejes at foretage annoncering af ledige lejemål mv.

Landbrugsstyrelsen (Miljø- og Fødevarerministeriet) kan rådgive om bortforpagtning af landbrugsarealer.

Vejledning om fastsættelse af leje og vilkår for lejemål vedrørende kontor- og arkivlokaler kan søges hos Bygningsstyrelsen (Transport- og Boligministeriet).

Der gælder særlige regler for de statslige ejendomsvirksomheders lejefastsættelse.

2.3.4 Salg af brugt materiel

For salg af brugt materiel gælder, at der skal søges opnået det størst mulige provenu. Dette kan ske ved offentlig auktion eller ved salg på anden måde, hvor det kan godtgøres, at prisen svarer til markedsprisen, f.eks. ved at der foreligger et kontrolbud.

2.3.5 Modtagelse af gaver

Hvor der til modtagelsen af en gave er knyttet vilkår, som pålægger institutionen særlige forpligtelser i relation til disponeringen over bevillingen, eller hvor gaven har en værdi på 5 mio. kr. eller derover og udgør mere end 5 pct. af institutionens budgetterede bruttodriftsudgifter under den almindelige virksomhed, skal der indhentes forudgående tilslutning fra Finansministeriet. En statsfinansieret selvejende institution, *jf. punkt 2.11 Statsfinansieret selvejende institution*, skal indhente forudgående tilslutning fra ressortministeriet.

Tilslutning til modtagelse af private gaver skal dog ikke søges for fuldt eksternt finansierede anskaffelser, som ikke påvirker institutionens driftsomkostninger uanset beløb, eller hvor der på finansloven er hjemmel til at udføre tilskudsfinansieret forskningsvirksomhed, *jf. punkt 2.6.10 Tilskudsfinansierede forskningsaktiviteter*.

2.4 Særligt om udgifter

2.4.1 Udgifter som følge af EU-retsakter

Udgifter som følge af EU-retsakter, der medfører statslige merudgifter, skal afholdes inden for eksisterende bevillinger. Finansudvalget orienteres om væsentlige merudgifter.

Modtages EU-tilskud, der forudsætter afholdelse af tilsvarende udgifter ud over finanslovens bevillinger, kan indtægterne modtages og udgifterne afholdes ud over de givne bevillinger.

2.4.2 Indfrielse af garantier og statsforskrivninger

Der er adgang til at afholde uforudselige udgifter til indfrielse af garantier og statsforskrivninger.

Der rettes henvendelse til Finansministeriet på det tidligst mulige tidspunkt med henblik på den bevillingsmæssige håndtering.

2.4.3 Udgifter pålagt ved dom mv.

Der er adgang til umiddelbart at afholde uforudselige udgifter, som staten ved dom tilpligtes at betale. Kan udgifterne ikke afholdes inden for den pågældende bevilling, skal Finansministeriet orienteres på det tidligst mulige tidspunkt med forslag til finansiering inden for ministerområdet, *jf. punkt 3.1.1.1. Særligt om bevillinger under delloftet for driftsudgifter*.

Der er adgang til at afholde uforudselige udgifter, som det må anses for overvejende sandsynligt, at staten i tilfælde af en retssag vil blive dømt til at betale. Udgifterne afholdes inden for den pågældende bevilling. Kan udgifterne ikke afholdes inden for den pågældende bevil-

ling, skal ministeriet, inden udgiften afholdes, forelægge Finansministeriet et forslag til finansiering inden for ministerområdet, *jf. punkt 3.1.1.1. Særligt om bevillinger under delloftet for driftsudgifter.*

2.4.4 Selvforsikringsudgifter

Der er adgang til umiddelbart at afholde uforudselige udgifter til mindre skader, der skyldes brand, tyveri, hærværk eller anden skade på bygninger, løsøre mv., hvor der som følge af statens selvforsikringsprincip ikke er tegnet forsikring, *jf. punkt 2.2.17 Selvforsikring.* Der kan herunder afholdes nødvendige mindre udgifter til afhjælpende foranstaltninger med henblik på at begrænse skadens omfang. Udgifterne afholdes som udgangspunkt inden for den pågældende bevilling.

Kan udgifterne ikke afholdes inden for den pågældende bevilling, er der adgang til overførsel fra en anden hovedkonto inden for ministerområdet.

Ved mere omfattende skader med væsentlige merudgifter, skal Finansministeriet orienteres på det tidligst mulige tidspunkt med forslag til finansiering inden for ministerområdet, *jf. punkt 3.1.1.1. Særligt om bevillinger under delloftet for driftsudgifter.*

Er der tale om totalskade, eller er skaden så omfattende, at der kan opstå spørgsmål om væsentlige ændringer af bygninger eller anlæg eller driften heraf, kan der kun disponeres med særskilt forudgående tilslutning fra Finansudvalget.

2.4.5 Bevarelse af statsaktiver

Som led i administrationen af statens aktiver kan det være nødvendigt at afholde udgifter til hel eller delvis bevarelse af aktiver, f.eks. udgifter, der afholdes med henblik på at hindre aktivets undergang, udgifter ved tvangsfuldbyrdelse af statslige krav (arrest og udlæg) eller udgifter, som kan opstå i forbindelse med realisation af en ejendom, der er overtaget på tvangsauktion.

Hvor sådanne udgifter er uforudselige, kan de afholdes ud over de givne bevillinger.

Er der tale om væsentlige merudgifter, skal Finansministeriet orienteres på det tidligst mulige tidspunkt med forslag til finansiering, *jf. punkt 3.1.1.1. Særligt om bevillinger under delloftet for driftsudgifter.*

2.4.6 Nedskrivning af fordringer

Restancer inddrives af Gældsstyrelsen som restanceinddrivelsesmyndighed, *jf. lov om inddrivelse af gæld til det offentlige.*

Fordringer overgivet til inddrivelse hos restanceinddrivelsesmyndigheden skal nedskrives på baggrund af restanceinddrivelsesmyndighedens oplysninger om, hvor sandsynligt det er, at fordringer kan opkræves.

Restanceinddrivelsesmyndigheden fremsender oplysninger herom til fordringshaver umiddelbart i forlængelse af, at fordringer er modtaget til inddrivelse. Herudover skal restanceinddrivelsesmyndigheden minimum en gang om året fremsende oplysninger om sandsynligheden for opkrævning af offentlige restancer til fordringshaverne.

Når restanceinddrivelsesmyndigheden meddeler at inddrivelse er ophørt, skal fordringer nedskrives fult ud.

For fordringer, som ikke overdrages til restanceinddrivelsesmyndigheden, skal udgiften til nedskrivning afholdes, når inddrivelse af kravet vil være forbundet med uforholdsmæssigt store omkostninger, eller er konstateret udelukket, f.eks. på baggrund af et konkursdekret.

Øvrige fordringer kan nedskrives, når der er indikationer på, at fordringshaver ikke vil modtage det fulde skyldige beløb.

Er der tale om væsentlige merudgifter, skal Finansministeriet orienteres på det tidligst mulige tidspunkt med forslag til finansiering, *jf. punkt 3.1.1.1. Særligt om bevillinger under delloftet for driftsudgifter.*

2.4.7 Ikke-fradragsberettiget købsmoms

Afgiftspligtigt salg skal momsregistres i overensstemmelse med bestemmelserne i momsloven. Udgifter til købsmoms vedrørende det afgiftspligtige salg refunderes af Skattestyrelsen efter bestemmelserne i momsloven.

Udgifter til købsmoms vedrørende ikke-afgiftspligtige ydelser behandles på følgende måde:

Bevillinger til drifts- og anlægsudgifter samt bevillinger, der udmøntes som tilskud til statsfinansierede selvejende institutioner, gives uden medtagelse af udgifter til ikke-fradragsberettiget købsmoms.

Bevillinger til tilskud til Kofoeds Skole, Dansk Institut for Internationale Studier og Institut for Menneskerettigheder gives også uden medtagelse af udgifter til ikke-fradragsberettiget købsmoms i det omfang, tilskuddene anvendes til køb af varer og ydelser.

Udgifter til dansk købsmoms optages i disse tilfælde som refusionsberettiget, ikke-fradragsberettiget købsmoms på regnskabet, herunder hvis virksomhedens aktiviteter er omfattet af momslovens § 13, dog med følgende undtagelser:

1. Købsmoms på udgifter til anskaffelse, leje og drift af personkøretøjer indrettet til befordring af højst 9 personer kan ikke refunderes.
2. Købsmoms på udgifter til kantinetilskud kan ikke refunderes.
3. Købsmoms på udgifter til frugtordninger kan ikke refunderes.
4. Købsmoms på udgifter til fortæring på restaurant, kro, cafeteria o.lign. kan refunderes med 25 pct.

Undtagelsesbestemmelserne i punkt 1-4 følger undtagelsesbestemmelserne i momsloven. Såfremt der sker ændringer i momsloven på områder, der svarer til de 4 undtagelser, gælder disse ændringer også for refusionsmoms.

På hotelregninger uden specifikation af udgiften til morgenmad ydes ingen momsrefusion, med mindre det fremgår, at morgenmaden er gratis.

For indtægtsdækket virksomhed, der har ikke-afgiftspligtigt salg til andre statsinstitutioner inden for ministerområdet, kan der på regnskabet optages de hertil knyttede udgifter til ikke-fradragsberettiget købsmoms under institutionens ordinære virksomhed, *jf. punkt. 2.6.8.4.*

Udgifter til udenlandsk købsmoms kan ikke refunderes.

Kan der ikke opnås refusion for udgifter til ikke-fradragsberettiget købsmoms, konteres udgifter til køb af momsbelagte ydelser inkl. moms.

Statsfinansierede selvejende institutioner omfattet af Bekendtgørelse om momscompensation for erhvervsrettet uddannelse, institutioner for almen- og tekniske uddannelser og almen voksenuddannelse, erhvervsakademier, professionshøjskoler m.fl. afregner moms i henhold til reglerne heri. For øvrige selvejende institutioner finansieret via bevillingstypen statsfinansieret selvejende institution tilrettelægges ressortministerierne refusionsordninger efter aftale med Finansministeriet.

På grundlag af institutionernes regnskabsmæssige registrering af købsmomsen overføres regnskabstallet til finanslovens § 35, hvor det samles for staten som helhed.

2.4.8 Tilskud

Tilskudsordninger bør som udgangspunkt budgetteres særskilt på finansloven. Større tilskudsordninger, der retter sig til en bredere kreds, bør budgetteres på selvstændige bevillinger, mens mindre tilskud kan optages under en drifts- eller statsvirksomhedsbevilling.

Tilskudsordningens indhold skal beskrives nærmere i anmærkningerne.

Hvor der under bevillinger af typen driftsbevilling eller statsvirksomhed ønskes hjemmel til afholdelse af mindre tilskud, bør disse budgetteres på særskilte underkonti, medmindre der er tale om tilskud nært tilknyttet institutionens drift som f.eks. kantinetilskud eller medlemskontingenter, eller der er tale om tilskud, der ikke har kunnet forudses, og hvis samlede sum udgør højst 1 mio. kr.

Der henvises til Økonomistyrelsens vejledning om effektiv tilskudsforvaltning, der er optaget i ØAV.

2.4.9 Tilskud til drift af øvrige selvejende institutioner mv.

Tilskud til drift af statsfinansierede selvejende institutioner opføres under bevillingstypen statsfinansieret selvejende institution, *jf. punkt 2.11 Statsfinansieret selvejende institution.*

Visse selvejende institutioner er ikke omfattet af bevillingstypen statsfinansieret selvejende institution, og tilskud til disse øvrige selvejende institutioner er omfattet af nedenstående samt disponeringsreglerne for den pågældende bevillingstype, hvorunder tilskuddet er opført.

I forbindelse med, at der ydes tilskud til driften af øvrige selvejende institutioner, fonde, foreninger mv., skal der af tilskudsgiveren stilles relevante krav til tilskudsmodtageren, der kan sikre en god tilskudsforvaltning under hensyn til tilskuddets art og formål.

Hvis tilskuddet udgør 5 mio. kr. eller derover og forventes vedvarende at dække halvdelen eller mere af institutionens ordinære driftsudgifter, skal der stilles følgende krav:

- Ressortmyndigheden skal godkende vedtægter og løbende orienteres om institutionens dispositionsberettigede personer.
- Indgåelse af lejemål med uopsigelig på over 10 år og anlægsudgiftslignende investeringer over 15 mio. kr. skal forelægges Finansudvalget.
- Det kan efter forhandling mellem vedkommende ministerium og Finansministeriet bestemmes, at tilskuddet skal anvendes i overensstemmelse med de regler, der gælder for driftsbevillinger.
- Regnskaber skal revideres af en statsautoriseret revisor, registreret revisor eller Rigsrevisionen.
- Skatteministeriet fastsætter eller aftaler løn- og ansættelsesvilkår for institutionens personale, medmindre andet fastsættes eller godkendes af Skatteministeriet.
- Institutionen skal anvende de statslige regnskabsregler efter Finansministeriets bekendtgørelse om statens regnskabsvæsen mv., medmindre andet aftales mellem vedkommende minister og finansministeren eller fremgår af områdelovgivning.
- Der bør udtrykkeligt tages stilling til, i hvilket omfang tilskudsmodtageren er underlagt budgetvejledningens regler mv., herunder reglerne om selvforsikring og de økonomiske konsekvenser heraf.
- Institutionen skal i vedtægterne have bestemmelser om nettoformuens overgang til staten eller til et godkendt formål i tilfælde af institutionens ophør.

De nævnte krav skal stilles, hvor ikke lov eller tidligere praksis, der ikke vil kunne ændres, stiller hindringer herfor. Hvor særlige hensyn f.eks. vedrørende opfyldelsen af formålet med en tilskudsordning, kan begrunde fravigelser fra ét eller flere krav, skal dette konkret aftales med Finansministeriet.

Eventuelle fravigelser fra ovennævnte krav, der ikke fremgår af anden lov, skal anføres i anmærkningerne til finanslovsforslaget.

2.4.10 Leasing (Leje)

Aftaler om leasing kan kun indgås, hvis der er væsentlige og åbenbare økonomiske fordele ved leasing i stedet for køb. Sådanne aftaler kan indgås, selv om leasingperioden strækker sig ud over finansåret.

Der skelnes mellem operationel og finansiel leasing. Der gælder følgende generelle begrænsninger i brugen af leasing:

- Aftaler om leasing af aktiver som er omfattet af de fællesstatslige, centralt koordinerede aftaler indgået af Økonomistyrelsen eller andre, jf. § 2 i cirkulære om indkøb i staten (indkøbscirkulæret), må ikke indgås. Eksisterende aftaler skal udfases på økonomisk forsvarlig vis, så snart det er muligt.
- Aftaler om finansiel leasing, som reelt erstatter køb eller anlæg, kan som udgangspunkt ikke indgås.

Leasingaftaler (operationel leasing) med en samlet kontraktsum på 70 mio. kr. eller derover skal forelægges Finansudvalget, jf. også *punkt 2.6.11 Investeringer i anlægsaktiver mv.* (under driftsbevilling). Indgåelse af en leasingaftale med en uopsigelighed på 10 år eller mere kræver Finansudvalgets tilslutning, såfremt statens forpligtelse opgjort for hele uopsigelighedsperioden under ét udgør 40 mio. kr. eller derover.

Indgåelse af aftaler om finansiel leasing kræver forelæggelse for Finansudvalget uanset beløbsstørrelse.

I praksis er det ofte vanskeligt at skelne mellem forskellige typer af leasing, herunder operationel leasing og finansiel leasing. Nedenfor opstilles retningslinjer, som skal bruges ved skelnen mellem operationel og finansiel leasing.

Operationel leasing foreligger, hvor leasinggiver udlejer sine aktiver direkte til leasingtager, og er i realiteten en almindelig lejeaftale. Leasinggiver køber og beholder ejendomsretten til det leasede aktiv i hele leasingperioden og bærer den finansielle risiko forbundet med leasingaftalen. Leasingtager påtager sig ingen risiko forbundet med udstyrets værdi ved leasingperiodens udløb. Vedligeholdelsespligten påhviler således leasinggiver og ikke leasingtager. Efter leasingperiodens udløb afleveres det leasede aktiv tilbage til udlejer. Aftaler om operationel leasing vil ofte være kendetegnet ved, at leasingperioden er væsentligt kortere end aktivets levetid.

Udbudsretligt er aftaler om operationel leasing at sidestille med køb af varer. Der henvises til de nærmere regler om annoncering og udbud, som er fastsat i Finansministeriets cirkulære om udbud og udfordring af statslige drifts- og anlægssopgaver. Dette gælder også regnskabsmæssigt, hvor leasingydelse vedrørende aftaler om operationel leasing udgiftsføres i resultatopgørelsen, i takt med at de afholdes, med mindre et andet systematisk grundlag bedre afspejler det tidsmæssige forbrug af de ydelser, som leveres. Hvis leasingaftalen er uopsigelig, skal leasingforpligtelsen opføres som en note til balancen.

En aftale om finansiel leasing er typisk kendetegnet ved, at leasinggiver fungerer som finansieringsselskab og udlejer et aktiv, som leasingtager på forhånd har identificeret hos en leverandør.

Finansiel leasing er kendetegnet ved, at alle væsentlige risici og fordele, som er forbundet med ejendomsretten til et aktiv, er overført fra leasinggiver til leasingtager. Således indgår der typisk i aftaler om finansiel leasing en aftale om aktivets restværdi (materiale værdi) ved

leasingperiodens udløb samt en bestemmelse om, at leasingtager skal overtage aktivet, eller at leasingtager på leasinggivers anfordring er forpligtet til at anvise en køber til aktivet efter leasingperiodens udløb. Alternativt dækker leasingperioden størstedelen af aktivets brugstid, i hvilken henseende det er uden betydning, om ejendomsretten overgår eller ikke overgår ved leasingperiodens udløb.

Aftaler om finansiel leasing er typisk uopsigelige af denne grund eller kan kun opsiges før tid mod betaling af en ekstra præmie. På grund af bestemmelserne om aktivets restværdi ved leasingperiodens udløb erstatter aftaler om finansiel leasing reelt køb eller anlæg. Dette forøger statens finansieringsudgifter, og aftaler om finansiel leasing kan derfor som udgangspunkt ikke indgås.

2.4.11 Offentlig-Privat Partnerskab

Offentlig-Privat Partnerskab (OPP) er en organisationsform, hvor design/projektering, etablering, drift og vedligeholdelse i forbindelse med en offentlig opgaveløsning er samlet i én kontrakt mellem en offentlig udbyder og en privat leverandør, hvori der også indgår et element af privat finansieringsrisiko.

Organisering via OPP anvendes, såfremt det samlet set vurderes økonomisk fordelagtigt.

Der skal i forbindelse med bygge- og anlægsprojekter under hensyntagen til bl.a. byggesagens størrelse, karakter og kompleksitet, foretages en systematisk vurdering af, om opgaven skal gennemføres som et OPP.

OPP-aftaler kan have forskellige udformninger, men er kendetegnet ved, at staten påtager sig forpligtelser af forskellig karakter over en forholdsvis lang tidshorizont, der kræver særskilt hjemmel. Det gælder for eksempel en længerevarende leje, uopsigelighed af aftalen, en evt. tilbagekøbspligt, forskellige former for garantistillelse mv.

En OPP-aftale vil derfor som udgangspunkt skulle forelægges for Folketingets Finansudvalg forud for aftalens indgåelse med henblik på at opnå de fornødne bevillingsmæssige hjemler, jf. bl.a. *punkt 2.2.10 Flerårige dispositioner*, *punkt 2.4.10 Leje (leasing)*, *punkt 2.6.11 Investeringer i anlægsaktiver mv.*, *punkt 2.6.12 Leje af fast ejendom* og *punkt 2.7.4.3. Indgåelse af huslejekontrakt*. Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen har udviklet en standardmodel, der kan anvendes af offentlige myndigheder, som ønsker at indgå et offentlig-privat partnerskab. Modellen er tilgængelig via Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens hjemmeside (www.kfst.dk).

Den regnskabsmæssige behandling af bevillingen vil bero på en konkret vurdering af sammensætningen af en række elementer i den enkelte OPP-aftale, jf. Økonomistyrelsens nærmere retningslinjer om den regnskabsmæssige håndtering af OPP og finansiel leasing, der er optaget i ØAV.

2.4.12 Udbud

Opgaver, som udføres af en statsinstitution eller en statsfinansieret selvejende institution, og som vil kunne udføres af eksterne leverandører, skal som udgangspunkt med passende mellemrum sendes i udbud eller på anden måde markedsvurderes efter gældende udbudsregler.

Udbudte opgaver skal udliciteres, hvis det gennem udbud godtgøres, at det alle forhold taget i betragtning er det mest økonomisk fordelagtige

De nærmere regler herom er fastsat i Finansministeriets *cirkulære om udbud af statslige drifts- og anlægsopgaver* (udbudscirkulæret).

Hvis en institution udbyder en opgave og på baggrund af eget kontrolbud vælger selv at udføre opgaven, skal opgaven udføres som indtægtsdækket virksomhed, *jf. punkt 2.6.8 Indtægtsdækket virksomhed*.

Der henvises i øvrigt til *punkt 2.4.13 Indkøb*.

2.4.13 Indkøb

På en række områder indgås centralt koordinerede indkøbsaftaler. De statslige institutioner har pligt til at anvende disse centralt koordinerede aftaler i forbindelse med køb af varer og tjenesteydelser, der er omfattet heraf, hvis dette fremgår af den pågældende aftale.

Visse selvejende institutioner kan vælge at anvende de centralt koordinerede indkøbsaftaler. Dette fremgår i givet fald af den pågældende aftale.

Der henvises i øvrigt til Finansministeriets *cirkulære om indkøb i staten*.

2.4.14 Repræsentation

Repræsentationsudgifter af større omfang eller af ekstraordinær karakter bør ikke afholdes, uden at der er tilvejebragt hjemmel hertil i anmærkningstekst på finansloven.

Der må ikke anvendes statsmidler til indkøb af tobaksvarer til brug ved møder eller til repræsentative formål.

For så vidt angår ministerrepræsentation mv. henvises til Statsministeriets *Vejledning om ministerens udgifter* samt Statsministeriets *Vejledning om en ny åbenhedsordning om ministres udgifter og aktiviteter*.

2.4.15 Kantiner

Ved kantinevirksomhed forstås servering i dertil indrettede lokaler på eller i tilknytning til arbejdspladser og tilsvarende steder for personer, der er beskæftiget i en virksomhed eller som besøger eller har ærinde i virksomheden. Der kan etableres kantine på statslige tjenestesteder og i statsfinansierede selvejende institutioner, hvor der er et rimeligt behov for at give personalet, uddannelsessøgende, besøgende mv. adgang til at købe tilberedt mad, forfriskninger og kioskvarer, såfremt det må antages, at kantine kan drives økonomisk forsvarligt. Kantinevirksomheden baseres på selvbetjening fra skranke og på selvafrydning fra gæsternes side.

Hvis der etableres en kantine, skal denne drives på et forretningsmæssigt grundlag, men skal samtidig holde et prisniveau, der svarer til niveauet i andre private og offentlige kantiner. Hvis

det er nødvendigt at yde et tilskud til kantinedriften for at opnå dette, kan udgiften hertil afholdes af institutionen. Tilskuddet kan bl.a. gives til dækning af en del af de med kantinens drift forbundne lønudgifter. Tilskuddet kan ikke gives til råvareindkøb.

Inventar, udstyr og øvrigt løsøre, der stilles evt. vederlagsfrit til rådighed af institutionen, forbliver statens ejendom og vedligeholdes for institutionens regning.

Kantinevirksomheden bør søges etableret således, at staten bortset fra forpligtelser i medfør af kantinetilskud mv. ikke pådrager sig noget økonomisk ansvar for kantinens driftsmæssige resultat eller noget erstatningsansvar for skader i forbindelse med kantinedriften. Dette hensyn skal normalt søges tilgodeset ved med mellemrum at udbyde kantinedriften med henblik på bortforpagtning til en selvstændig entreprenør eller en forening oprettet af personalet. Hensynet kan også tilgodeses ved etablering af en catering-baseret kantine. Ved etablering af en catering-baseret kantine skal der ligeledes holdes et prisniveau, der svarer til niveauet i andre private og offentlige kantiner. Hvis det er nødvendigt at yde et tilskud til kantinedriften for at opnå dette, kan udgiften hertil afholdes af institutionen. Tilskuddet bør fastsættes på et niveau, der ikke overstiger tilskuddet i sammenlignelige statslige kantiner. Dette bør sikres ved ordningens opstart samt ved senere justeringer af tilskuddet. Der henvises i øvrigt til vejledningen til virksomheder på Skattestyrelsens hjemmeside, hvor information om kantineordninger kan findes under punktet personalegoder.

Såfremt kantinen ikke drives som en del af den pågældende institution, men eksempelvis er overladt til en selvstændig entreprenør, bør vilkårene for kantinedriften være skriftligt fastlagt.

Såfremt kantinen enten er et nødvendigt led i udøvelsen af virksomheden på det pågældende tjenestested eller må anses for naturligt forbundet med virksomhedens karakter, kan kantinen etableres eller opretholdes som en del af den pågældende institution. Etablering af en sådan kantine kan kun ske, såfremt det kan godtgøres, at dette alle forhold taget i betragtning er mere økonomisk fordelagtigt end etablering af en kantine, der drives af en selvstændig entreprenør eller personaleforening.

Kantiner, der væsentligst har til formål at betjene institutionens kunder, besøgende og lignende – hertil ikke henregnet uddannelsessøgende eller institutionsanbragte – bør tilstræbe, at den del af kantinens virksomhed, der hidrører fra udefrakommende kantinegæster, økonomisk hviler i sig selv, således at samtlige kantineudgifter dækkes af priserne.

I institutioner af internatkarakter kan der være fastsat priser for bespisning af klienter samt evt. personale, såfremt deltagelse i spisning har tjenstlig karakter, som er lavere end niveauet i andre private og offentlige kantiner.

2.4.16 Ministerbiler og andre tjenestebiler

Statens tjenestebiler må kun anvendes til tjensterelaterede formål. For så vidt angår ministrenes anvendelse af ministerbiler henvises til Statsministeriets *Vejledning om ministerens udgifter*.

Anskaffelse af ministerbiler sker i samråd med Finansministeriet. Ministerbiler er tjenestebiler med chauffør. Den enkelte minister kan inden for sit område fastsætte nærmere regler om anskaffelse af og brugen af tjenestebiler i øvrigt.

Staten er selvforsikrende og der tegnes ikke kasko- eller ansvarsforsikring for tjenestebiler ved benyttelse i Danmark. Dog tegnes ansvars- og kaskoforsikring for ministerbiler. Ved kørsel i udlandet kan der tegnes ansvarsforsikring og øvrige forsikringer, som er påkrævet i det pågældende land.

2.4.17 Hensættelser

Udgifter til hensættelser omfatter henholdsvis hensættelser til afgivne tilsagn samt øvrige hensættelser.

Hensættelser til afgivne tilsagn budgetteres og udgiftsføres i det år, hvor tilsagnet gives, *jf. punkt 2.2.11 Tilsagn om tilskud.*

Øvrige hensættelser omfatter midler til dækning af forpligtelser, der er opstået i indeværende eller tidligere år, og hvor det er sandsynligt, at forpligtelsen udløses, men hvor den præcise størrelse og/eller afviklingstidspunktet for forpligtelsen er ukendt. Der skal for omkostningsbaserede bevillinger af typen driftsbevilling og statsvirksomhed budgetteres med hensættelser til sådanne forpligtelser, hvis forpligtelsen ud fra et væsentlighedssynspunkt må anses at have betydning for institutionens økonomiske drift, *jf. de nærmere retningslinjer herom på ØAV.* Der kan budgetteres med øvrige hensættelser på udgiftsbaserede bevillinger, såfremt der er tilvejebragt hjemmel hertil i særlig bevillingsbestemmelse.

2.5 Personale og personaleudgifter

Den almindelige bevillingsmæssige styring af personaleforbruget omfatter styring af lønudgifter og stillinger.

2.5.1 Lønudgifter

Som lønudgift betragtes:

- Al betaling for personlige arbejdsydelser fra enkeltpersoner udført som led i et tjeneste- eller ansættelsesforhold.
- Arbejdsbestemte tillæg til ansatte (tillæg der ydes som følge af arbejdets særlige beskaffenhed/særlige forhold, hvorunder arbejdet udføres).
- Naturalydelser til ansatte (vederlag for arbejdsydelse i form af andet end penge, og for hvilke der ikke sker fradrag i lønnen).
- Særsomt vederlæggelse, der omfatter betaling, herunder feriegodtgørelse, til ikke-statsansatte og (undtagelsesvis) til statsansatte for sæde i kollegiale organer, udvalg, kommissioner, nævn og råd mv.
- Ikke-momsbelagte ydelser, hvis ydelsen medfører ret til feriegodtgørelse.
- Regelmæssigt tilbagevendende og løbende opgaver, f.eks. konsulentopgaver, der udføres af (ikke-momsregistrerede) enkeltpersoner efter en fast aftale herom.

Uden for lønudgifter falder:

- Arbejdsydelse, der af udøveren præsteres som erhvervsmæssig (momsregistreret) virksomhed, eller som af statsinstitutionen kan optages på standardkonto 22. Andre ordinære driftsomkostninger.

2.5.2 Lønsumsloft

For driftsbevillinger er der fastsat et lønsumsloft. Nærmere regler om lønsumsloftet er fastsat i *punkt 2.6.5 Lønsumsloft*.

2.5.3 Finansministeriets stillingskontrol

2.5.3.1 Stillingskontrollens omfang

Finansministeriets stillingskontrol indebærer, at oprettelse af visse stillinger skal godkendes af Finansministeriet.

Stillingskontrollen omfatter:

- Tjenestemandstillinger eller tjenestemandslignende stillinger klassificeret i lønrammerne 37 og derover.
- Overenskomststillinger klassificeret i lønramme 37 og derover, bortset fra professorer i lønramme 37 på området under Uddannelses- og Forskningsministeriet.
- Stillinger i løngruppe 1-4 i Rammeaftale for kontraktansættelse af chefer i staten.
- Stillinger på individuelle lønvilkår, der er henført til lønramme 37 eller derover *jf. punkt 2.5.4 Personalesammensætning og ansættelsesformer*.

Rammeaftale for kontraktansættelse af chefer i staten omfatter chefstillinger i departementer, styrelser og direktorater, der tidligere blev klassificeret i lønramme 37-40 (afgrænset i aftalens bilag 1). Med rammeaftalen placeres stillingerne i løngruppe 1 til og med 4. For nærmere beskrivelse af indhold og omfang henvises til Finansministeriets cirkulære om Rammeaftale for kontraktansættelse af chefer i staten.

2.5.3.2 Oprettelse og klassificering af stillinger

Anmodning om oprettelse af nye stillinger samt forlængelser af midlertidige stillinger i lønramme 37 og derover eller i rammeaftalens løngruppe 1-4 skal sendes til Finansministeriet til godkendelse. Der skal ved alle anmodninger anvendes et særligt skema, som kan findes på Medarbejder- og Kompetencestyrelsens hjemmeside (www.medst.dk). I skemaet anføres bl.a. følgende oplysninger til brug for behandlingen af forslaget:

- Udviklingen i arbejdsopgaver, som begrundes af ansøgningen
- Hvordan og hvor opgaverne evt. hidtil er blevet varetaget
- Organisationsbeskrivelse for hele virksomheden hidtil og efter ansøgningen
- Oplysninger om status for eventuelle ledige stillinger i henhold til Finansministeriets stillingsregister
- Placering i organisationsstrukturen
- Funktions- eller stillingsbeskrivelse
- Forslag til stillingsbetegnelse og lønramme

Behandlingen af anmodninger sker to gange årligt – i forbindelse med forslag til finansloven samt i forbindelse med ændringsforslag til finansloven. Ønsker et ministerium at anmode om

oprettelse af en stilling uden for disse terminer, skal ministeriet begrunde, hvorfor anmodningen ikke kan vente til næste ordinære ansøgningsrunde.

Når stillingsoprettelsen er godkendt af Finansministeriet, skal lønnen fastsættes.

For stillinger i lønramme 37 eller derover i institutioner, der ikke er omfattet af rammeaftalen og stillinger i løngruppe 3 og 4 i institutioner, der er omfattet af rammeaftalen, fastsættes lønrammelønnen eller grundlønnen ved klassificering i Finansministeriet.

For stillinger i løngruppe 1 eller 2 i institutioner, der er omfattet af rammeaftalen, aftales grundlønnen mellem ansættelsesmyndigheden og den enkelte ansatte efter rammeaftalens regler.

Finansministeriet fører en oversigt over godkendte stillinger i lønramme 37/løngruppe 1 og derover, der efter ovenstående regler er oprettet under de enkelte ministerier. Hver oprettet stilling er i registeret anført med stillingsnummer, der meddeles af Finansministeriet. Dette nummer skal anvendes ved anvisning af løn til stillingsindehaveren, idet stillingen ellers vil fremstå i registeret som ubesat. Et ubesat stillingsnummer skal nedlægges med mindre det planlægges genbesat.

Ønskes en eksisterende stilling anvendt til et nyt formål inden for ministerområdet, gælder følgende:

- For stillinger i lønramme 37 eller derover, der ikke er omfattet af rammeaftalen og stillinger i løngruppe 3 og 4, der er omfattet af rammeaftalen, skal der foretages fornyet klassificering i Finansministeriet.
- For stillinger i løngruppe 1 og 2, der er omfattet af rammeaftalen, foretages ikke fornyet klassificering. Lønfastsættelse sker mellem ansættelsesmyndigheden og den enkelte ansatte efter rammeaftalens regler.
- En eksisterende stilling i lønramme 37/løngruppe 1 eller derover kan altid anvendes i en lavere lønramme.

De enkelte ministerier har ansvaret for at meddele Finansministeriet eventuelle ændringer såsom omklassificeringer eller stillingsnedlæggelser, således at registeret til enhver tid udviser et retvisende billede af stillingsnormeringen. Der henvises i øvrigt til Finansministeriets vejledning om stillingsnummer og stillingskontrol.

2.5.3.3 Overførsel af stillinger

Overførsel af stillinger i lønramme 39 eller derover mellem hovedkonti følger reglerne for overførsel af bevilling, *jf. punkt 2.2.9 Overførsel mellem hovedkonti*.

Stillinger i lønramme 37 og 38, henholdsvis rammeaftalens løngruppe 1 og 2 kan anvendes frit inden for ministerområdet.

2.5.4 Personalesammensætning og ansættelsesformer

Den disponerende administrative ledelse fastlægger personalesammensætningen inden for rammerne af et eventuelt lønsumsloft og det godkendte antal stillinger.

For at sikre opfyldelsen af særlige formål, hvortil en bevilling måtte være givet, kan Finansministeriet bestemme, at der inden for givne bevillinger er pligt til at opretholde bestemte normeringer, som ikke må ændres til andre kategorier af personale eller friholdes. Dette kan f.eks. gælde lære-, elev- og praktikstillinger.

I Finanslovens anmærkninger optages oplysninger om ministeriers og styrelsers samlede personaleforbrug opgjort i årsværk. Retningslinjerne for udarbejdelsen af disse opgørelser findes i ØAV.

Det påhviler ministerierne at sikre, at der opretholdes den fornødne personalemæssige fleksibilitet under hensyntagen til:

- Den mulige udvikling i opgavernes art og de heraf følgende krav til personalesammensætningen
- Den forventede udvikling i lønsumsloftet som angivet i finanslovens anmærkninger
- Den forventede naturlige afgang og den mulige tilbagevenden af medarbejdere på orlov

Overenskomstansatte, tjenestemænd og andre personalegrupper ansættes på løn- og ansættelsesvilkår, der er fastsat af Skatteministeriet eller af de enkelte ministerier og styrelser efter bemyndigelse fra Skatteministeriet.

Reglerne om anvendelse af ansættelsesformer fastsættes af Skatteministeriet. Ansættelse som tjenestemand kan ske i det omfang, det er fastsat i Skatteministeriets cirkulære om anvendelse af tjenstemandsansættelse i staten og folkekirken. I øvrigt anvendes overenskomstansættelse i det omfang, området er overenskomstdækket.

Ved ansættelse på individuelle lønvilkår skal lønvilkår godkendes af Finansministeriet, hvis den samlede løn svarer til eller overstiger lønnen for en tjenstemandsstilling i lønramme 37. Henføring til lønramme foretages af Finansministeriet i forbindelse med godkendelsen.

2.5.5 Udlån af medarbejdere

Der anvendes en af følgende fremgangsmåder, når en statsansat udfører arbejde for en anden statslig styrelse som led i sit tjenstlige arbejde:

- Arbejdet udføres som merarbejde i et omfang, der begrundes med merarbejdsvederlag. Vederlagets størrelse fastsættes af "udlånsstyrelsen".
- Der foretages en omklassificering af den pågældende stilling, så længe hvervet udføres.
- Den ansatte frigøres for en del af sine normale arbejdsopgaver, så længe hvervet varetages, og "udlånsstyrelsen" ansætter kompenserende arbejdskraft.

Uanset valg af fremgangsmåde skal udlånsstyrelsen have refunderet den til udlånet knyttede merudgift fra hvervsstyrelsen.

2.5.6 Udgifter til kurser mv.

Til opbygning og vedligeholdelse af statsansat personales kvalifikationer kan anvendes midler af institutionernes driftsbevilling til kurser mv.

2.6 Driftsbevilling

2.6.1 Anvendelsesområde

Bevillingstypen driftsbevilling anvendes, hvor bevillingsformålet fortrinsvis søges opnået ved statslig driftsvirksomhed, dvs. gennem ansættelse af personale og afholdelse af de hermed forbundne udgifter, herunder køb af varer og tjenesteydelser, anskaffelse af materiel og drift af bygninger.

Mindre tilskud i nær tilknytning til driften kan optages under driftsbevillingen (eksempelvis medlemsbidrag til organisationer eller undervisningsinstitutioners tilskud til elevkursioner). Der henvises til *punkt 2.4.8 Tilskud*.

Hvor der som udløber af den virksomhed, hvortil bevillingen ydes, udføres forretningsmæssige aktiviteter, afholdes de udgifter og modtages de indtægter, der er forbundet dermed, efter de særlige regler om indtægtsdækket virksomhed.

Hvor der ud over den almindelige virksomhed, hvortil bevillingen ydes, udføres ikke-kommercielle aktiviteter finansieret af gaver, royalties eller tilskud mv., afholdes de udgifter og modtages de indtægter, der er forbundet dermed, efter de særlige regler om tilskudsfinansierede aktiviteter eller tilskudsfinansieret forskningsvirksomhed.

Alle de under driftsbevilling opførte aktiviteter, herunder indtægtsdækket virksomhed, tilskudsfinansierede aktiviteter og tilskudsfinansieret forskningsvirksomhed, henhører under institutionens budget- og regnskabsmæssige ledelse.

2.6.2 Nettobevilling og rammebevilling

Driftsbevillingen gives som en rammebevilling, *jf. punkt 2.2.8 Bevillingsforudsætninger i anmærkningerne*.

Driftsbevillingen er en nettobevilling, *jf. punkt 2.2.5 Brutto- og nettobevillinger*, hvilket indebærer, at merindtægter i forhold til det budgetterede giver adgang til at afholde merudgifter, så længe den på finansloven fastsatte nettoudgiftsbevilling ikke overskrides, *jf. dog punkt 2.6.4 Låneramme, punkt 2.6.5 Lønsumsloft og punkt 2.6.7 Uforbrugt bevilling*. Tilsvarende vil mindreindtægter indebære, at der skal udvises modsvarende mindreudgifter.

2.6.3 Egenkapital

Egenkapitalen er tilknyttet den virksomhedsbærende hovedkonto, *jf. punkt 2.2.1 Bevillingsbegrebet*, og indgår som en del af balancen i virksomhedens regnskab. Egenkapitalen består af forskellen mellem aktiverne og forpligtelserne og sikrer dermed, at aktiver er lig passiver for balancen som helhed.

Egenkapitalen omfatter følgende poster: reguleret egenkapital, reserveret egenkapital og overført overskud.

Den regulerede egenkapital er den kapital, som staten har skudt ind i institutionen. Modposten på balancen til den regulerede egenkapital er en statsforskrivning. Værdien af den regulerede egenkapital og dermed også statsforskrivningen svarer til udsvingsgrænsen for institutionernes akkumulerede underskud *jf. punkt 2.6.7.3 Behandling af over- og underskud*.

Reserveret egenkapital skal anvendes som modpost til ikke-operationelle statslige aktiver, f.eks. nationalejendom, fredede arealer, infrastruktur eller lignende, såfremt disse er medtaget i virksomhedens balance. Disse områder er dog kendetegnet ved at være undtaget fra de omkostningsbaserede budget- og regnskabsprincipper, hvorfor de sædvanligvis vil være opført i en selvstændig balance.

Overført overskud er virksomhedens akkumulerede overskud efter der er foretaget bortfald i forbindelse med bevillingsafregningen, *jf. punkt 2.6.7.3 Behandling af over- og underskud*.

For de fleste virksomheder vil egenkapitalen bestå af reguleret egenkapital og overført overskud. Hvis det overførte overskud bliver negativt, trækker virksomheden således på den regulerede egenkapital.

Det bemærkes, at betegnelsen "statsforskrivning" i denne bestemmelse er et budgetteknisk begreb, som vedrører en post på balancens aktivside. Begrebet har således ikke sammenhæng med begrebet statsforskrivning i *punkt 2.2.15 og punkt 2.4.2 om garantier og statsforskrivninger*.

2.6.4 Låneramme

For hver virksomhed fastsættes i anmærkningerne til finansloven en låneramme.

Lånerammen angiver den øvre grænse for virksomhedens langfristede gæld. Virksomhedens udnyttelse af lånerammen opgøres som værdien af virksomhedens immaterielle og materielle anlægsaktiver bortset fra donerede og finansielt leasede anlægsaktiver.

Der må ikke foreligge et overtræk på lånerammen ved regnskabsårets udløb. I årsrapporten redegøres for overholdelsen af lånerammen.

Hvor der som konsekvens af investeringer foretaget inden for lånerammen afholdes udgifter i senere finansår, skal der foreligge bevilling til udgiften i det år, hvor den afholdes, *jf. punkt 2.2.10 Flerårige dispositioner*.

Der er overførselsadgang for låneramme mellem hovedkonti, hvis der i de særlige bevillingsbestemmelser i finanslovens anmærkninger er givet hjemmel til at overføre bevillingsbeløb mellem de pågældende hovedkonti. Overførsler af låneramme mellem hovedkonti skal optages på forslag til lov om tillægsbevilling.

Saldoen for virksomhedens langfristede gæld, dvs. finansiering af anlægsaktiver og af bygge- og it-projekter under opførelse samt forpligtelser vedrørende donationer, leasing mv., må ikke overstige værdien af virksomhedens materielle og immaterielle anlægsaktiver.

De nærmere regler for likviditetsordningen, herunder lånerammen, er fastsat i Finansministeriets *circulære om selvstændig likviditet*, som er optaget i ØAV.

2.6.5 Lønsumsloft

For driftsbevillinger er der fastsat et lønsumsloft, der omfatter hovedkontoens bruttoforbrug af løn fratrukket refusioner.

Lønsumsloftet omfatter også lønudgifter til institutionens egne anlægsprojekter samt øvrige aktiverede lønudgifter under driftsbevillingen (anlægs løn), *jf. punkt 2.6.5.1 Interne produktionsomkostninger ved investeringsprojekter (anlægs løn mv.)*. Fradrag for anlægs løn påvirker derfor ikke institutionens udnyttelse af lønsumsloftet. Interne medgåede lønomkostninger medregnes dermed i udnyttelsen af lønsumsloftet i takt med at omkostningerne afholdes (dvs. når arbejdet udføres).

Lønudgifterne kan overstige finansårets lønsumsloft, hvis overskridelsen kan inddækkes af tidligere års akkumulerede mindreforbrug.

Lønudgifter under indtægtsdækket virksomhed, tilskudsfinansierede aktiviteter samt lønudgifter til medarbejdere udlånt til statslige selskaber mv. mod lønrefusion er ikke omfattet af lønsumsloftet.

Ved nettolønudgifter til danske embedsmænd udsendt som nationale eksperter til EU-kommissionen mv. kan lønsumsloftet forhøjes tilsvarende. Der henvises til Finansministeriets *circulære om lønudgifter til danske embedsmænd udsendt som nationale eksperter til EU-Kommissionen, EU's Ministerråd og Europa-Parlamentet*.

Der er adgang til at overføre lønsumsloft mellem hovedkonti, hvis der i de særlige bevillingsbestemmelser i finanslovens anmærkninger er givet hjemmel til at overføre bevillingsbeløb mellem de pågældende hovedkonti. Overførsler af lønsumsloft mellem hovedkonti skal optages på forslag til lov om tillægsbevilling.

Lønsumsloftet kan forhøjes, hvor der sker overførsel til dækning af administrationsudgifter, *jf. punkt 2.10.5 Administrationsudgifter (under reservationsbevilling) og punkt 2.12.4 Administrationsudgifter (under anden bevilling)*.

Lønsumsloftet kan forhøjes med udgifter til resultatløn i det omfang disse konkrete resultatlønsordninger indgår som led i en effektivisering, der resulterer i dokumenterede besparelser, og udgiften ligger inden for den samlede driftsbevilling. Der redegøres for forhøjelsen i årsrapporten. Der henvises i øvrigt til Finansministeriets *circulære om justering af tjenestemandslønninger mv. fra 1. april 2008* med senere ændringer.

Lønsumsloftet kan forhøjes ved udmøntning af reserver, hvor det af anmærkningerne fremgår, at disse kan anvendes til løn.

Der er i forbindelse med indtægtsdækket virksomhed, tilskudsfinansierede aktiviteter eller tilskudsfinansieret forskningsvirksomhed adgang til at overføre bidrag til administration, fællesudgifter eller lignende under almindelig virksomhed. Lønsumsloftet kan forhøjes med indtil halvdelen af det overførte bidrag til administration.

Forhøjelse af lønsumsloftet i medfør af ovenstående skal optages på forslag til lov om til-lægsbevilling.

I årsrapporten redegøres for overholdelsen af lønsumsloftet, *jf. Vejledning om årsrapport for statslige institutioner.*

2.6.5.1 Interne produktionsomkostninger ved investeringsprojekter (anlægsløn mv.)

Opfører institutionen selv et anlægsaktiv, er det obligatorisk at medregne internt medgåede lønomkostninger samt øvrige interne produktionsomkostninger i aktivets værdi med henblik på aktivering og afskrivning over aktivets fastsatte levetid, såfremt de samlede projektomkostninger til anskaffelse og udvikling, herunder internt ressourceforbrug, er 15 mio. kr. eller derover.

For anskaffelser af materielle anlægsaktiver medregnes ikke internt medgåede lønomkostninger samt øvrige interne produktionsomkostninger.

For projekter, hvis samlede projektomkostninger til anskaffelse og udvikling, herunder internt ressourceforbrug, er under 15 mio.kr., er det frivilligt at medregne anlægsløn mv.

Hjemmel til afløftning af lønudgifter, der dækkes ved overførsel fra en anlægsbevilling, *jf. punkt 2.8 Anlægsbevilling*, opnås ved særlig bevillingsbestemmelse.

2.6.6 Ændringer i forudsat aktivitet

Hvis aktiviteten inden for en driftsbevilling bliver mindre end forudsat ved budgetteringen, giver dette ikke adgang til at forbedre den forudsatte standard af offentlige ydelser på det pågældende område.

2.6.7 Uforbrugt bevilling

2.6.7.1 Adgang til videreførsel

Der er adgang til at videreføre uforbrugt bevilling til efterfølgende finansår, *jf. punkt 2.2.12 Videreførsel af uforbrugt bevilling til efterfølgende år.*

2.6.7.2 Disponering af årets resultat

Årets resultat skal opdeles i bortfald og overført overskud til egenkapitalen, der er tilknyttet den virksomhedsbærende hovedkonto, *jf. punkt 2.2.1 Bevillingsbegrebet.*

Bortfald

Ved bevillingsafregningen er der mulighed for, at der sker et bortfald af årets resultat. Dette kan f.eks. være tilfældet, hvor årets resultat er opnået på baggrund af mindreforbrug, der følger af *punkt 2.6.6 Ændringer i forudsat aktivitet.*

Overført overskud

Den resterende del af den uforbrugte bevilling tilgår det overførte overskud på egenkapitalen. Det overførte overskud kan anvendes af institutionen inden for dens formål.

Et akkumuleret overskud giver ikke adgang til at afholde lønudgifter ud over det, der følger af bestemmelsen om lønsumsloft, *jf. punkt 2.6.5 Lønsumsloft*.

Udbytte

Finansministeriet kan fastsætte, at der skal betales udbytte til staten af det overførte overskud.

2.6.7.3 Behandling af over- og underskud

Årets resultat efter bortfald overføres til egenkapitalen som overført overskud. Saldoen for et overført overskud under egenkapitalen kan være negativ, dog således, at saldoen for det overførte overskud ikke må være negativ fire år i træk, og at en negativ saldo for det overførte overskud ikke må overstige den regulerede egenkapital, *jf. punkt 2.6.3 Egenkapital*.

Den regulerede egenkapital svarer til udsvingsgrænsen for institutionernes akkumulerede underskud.

2.6.8 Indtægtsdækket virksomhed

Indtægtsdækket virksomhed dækker over forretningsmæssige aktiviteter, der er en naturlig udløber af, men adskilt fra statslige institutioners almindelige virksomhed. Indtægtsdækket virksomhed skal således ses i modsætning til bevillingsfinansieret virksomhed, samt tilskuds- og gebyrfinansierede aktiviteter.

2.6.8.1 Anvendelse og hjemmel

Hjemmel til at udføre indtægtsdækket virksomhed kan gives, når følgende betingelser er opfyldt:

- Der må ikke for kredsen af aftagere bestå en pligt til at aftage de pågældende varer eller tjenesteydelser.
- Institutionen skal kunne adskille den produktion af varer eller tjenesteydelser, der søges udført med indtægtsdækning, fra institutionens øvrige opgaver.
- De indtægtsdækkede aktivitetsområder skal være naturlige udløbere af institutionens almindelige virksomhed.

Hjemmel til at udføre indtægtsdækket virksomhed opnås ved budgettering på særskilt underkonto. Salgsindtægter af mindre omfang kan oppebæres uden særskilt hjemmel, men bør budgetteres som indtægtsdækket virksomhed, hvor de oppebæres som led i vedvarende, forretningsprægede aktiviteter.

En statsinstitution skal udføre en opgave efter reglerne om indtægtsdækket virksomhed, hvis institutionen udbyder en opgave, og på baggrund af eget kontrolbud vælger selv at udføre opgaven, *jf. punkt 2.4.12 Udbud*.

Oprettelse af underkonti under indtægtsdækket virksomhed som følge af kontrolbud sker på forslag til lov om tillægsbevilling.

2.6.8.2 Disponeringsregler

For indtægtsdækket virksomhed gælder disponeringsbestemmelserne for driftsbevilling med de nedenfor beskrevne tilføjelser og undtagelser.

Ved indtægtsdækket virksomhed kan der afholdes udgifter svarende til indtægterne efter følgende regler.

- Det akkumulerede resultat må ikke være negativt fire år i træk. Såfremt dette ikke er opfyldt, skal Finansministeriet underrettes.
- Overskud eller underskud i et finansår kan videreføres til et senere finansår.
- Det akkumulerede resultat i den indtægtsdækkede virksomhed indgår i opgørelsen af det samlede resultat for den hovedkonto, hvorunder den indtægtsdækkede virksomhed hører, *jf. punkt 2.6.7 Uforbrugt bevilling*.

Er den indtægtsdækkede virksomheds akkumulerede resultat positivt, kan overskuddet overføres til forbrug under den almindelige virksomhed.

Indtægtsdækket virksomhed er ikke omfattet af lønsumsloft. Der gælder dog følgende begrænsninger vedrørende personaleforbrug:

Til indtægtsdækket virksomhed må der kun ansættes personale i et sådant omfang, at udgifterne hertil vil kunne dækkes af indtægterne ved virksomheden. I det omfang det skønnes nødvendigt for at sikre dette, skal ansættelserne være tids- eller opgavebegrænsede. Der kan ikke ansættes tjenestemænd eller tjenestemandslignende personale, herunder åremålsansatte, med ret til rådighedsløn, ventepenge eller aktuel pension ved afskedigelse direkte til den indtægtsdækkede virksomhed. Det personale, herunder overenskomstansatte chefer, der antages direkte til den indtægtsdækkede virksomhed, ansættes på de for staten almindeligt gældende overenskomstvilkår for den pågældende personalekategori.

Tjenestemænd eller tjenestemandslignende personale ansat ved institutionens almindelige virksomhed kan udføre arbejde ved den indtægtsdækkede virksomhed. Der kan i disse tilfælde ansættes erstatningspersonale ved den almindelige virksomhed i overensstemmelse med reglerne for personale ansat direkte til den indtægtsdækkede virksomhed.

Der kan i forbindelse med indtægtsdækket virksomhed tegnes forsikring for produktansvar og professionelt ansvar.

2.6.8.3 Prisfastsættelse af varer og ydelser

Der henvises til *punkt 2.3.2 Priser ved salg af varer og ydelser* samt *Vejledning om prisfastsættelse*, der er optaget i ØAV.

2.6.8.4 Budget og regnskab

Den indtægtsdækkede virksomhed budgetteres på finanslovsforslaget på grundlag af det forventede aktivitetsniveau.

I anmærkningerne til finanslovsforslaget redegøres for de indtægtsdækkede aktiviteter art, forventede omfang og afgrænsning over for institutionens øvrige opgaver.

Udgifter til varer og ydelser, der er indkøbt i det indeværende finansår, og delvis forbruges af den almindelige, delvis af den indtægtsdækkede virksomhed, konteres under den almindelige og den indtægtsdækkede virksomhed i overensstemmelse med det faktiske forbrug.

Hvis den indtægtsdækkede virksomhed forbruger et aktiv, der er indkøbt af den almindelige virksomhed i et tidligere finansår, skal udgifterne ligeledes fordeles efter det faktiske forbrug.

Lønudgifterne til personale, der medvirker delvis ved indtægtsdækket virksomhed, konteres under den indtægtsdækkede virksomhed eller den almindelige virksomhed i overensstemmelse med den faktiske fordeling af tidsforbruget.

Overførsel af administrationsbidrag, bidrag til fællesudgifter, udgifter til leje af aktiver og lignende skal ske ved anvendelse af interne statslige overførsler mellem den indtægtsdækkede virksomhed og den almindelige virksomhed.

Indtægtsdækket virksomhed, der har ikke-afgiftspligtigt salg til andre statsinstitutioner, kan på regnskabet optage de hertil knyttede udgifter til ikke-fradragsberettiget købsmoms under institutionens ordinære virksomhed.

For regler om registrering af momspligtig virksomhed henvises til merværdiafgiftslovens kapitel 12.

2.6.9 Tilskudsfinansierede aktiviteter

2.6.9.1 Anvendelse og hjemmel

Som tilskudsfinansierede aktiviteter kan udføres ikke-kommercielle aktiviteter, der er naturlige udløbere af den ordinære virksomhed og finansieres af indtægter. Som indtægter kan optages private gaver eller tilskud, indtægter i forbindelse med samarbejdsaftaler, offentlige fondsmidler og programmidler mv.

Hjemmel til at udføre tilskudsfinansieret virksomhed opnås ved budgettering på særskilt underkonto. Tilskudsfinansierede aktiviteter kan efter godkendelse af Finansministeriet oprettes på forslag til lov om tillægsbevilling.

2.6.9.2 Disponeringsregler

Ved tilskudsfinansierede aktiviteter kan der løbende afholdes udgifter svarende til årets indtægter fra ovenstående finansieringskilder samt forbrug af overskud fra tidligere år. Der kan ikke videreføres underskud vedrørende det tilskudsfinansierede aktivitetsområde.

Der kan fra institutionens almindelige virksomhed kun ske medfinansiering af projekter, der modtager tilskud, såfremt institutionen selv har en interesse heri. Institutionens udgifter afholdes under institutionens almindelige virksomhed.

Der er ikke adgang til at medfinansiere projekter mv., hvor tilskud fra statslige fonds- eller programbevillinger mv. i finansloven eller i lovgivningen i øvrigt er forudsat at dække hele projektudgiften.

For tilskudsfinansierede aktiviteter, der ikke forudsætter medfinansiering fra den almindelige virksomhed, gælder, at disse først må igangsættes, når der foreligger et juridisk bindende tilsagn om støtte. Tilskuddet skal så vidt muligt søges indbetalt forud eller løbende svarende til den tilskudsmodtagende institutions udgiftsafhøvelse.

Eventuelle tab på indtægtsførte tilskud mv. skal dækkes under institutionens almindelige virksomhed.

Projekter, der delvis forudsættes finansieret over den almindelige virksomhed, kan iværksættes inden for rammerne af den almindelige bevilling, inden der foreligger et juridisk bindende tilsagn om støtte. Udebliver den eksterne finansiering, skal tab dækkes under institutionens almindelige virksomhed.

Der kan til tilskudsfinansierede aktiviteter ansættes personale efter bestemmelserne om indtægtsdækket virksomhed.

Under den tilskudsfinansierede aktivitet kan afholdes udgifter til administrationsbidrag, bidrag til fællesudgifter og lignende, der udføres under den almindelige virksomhed og optages som merudgift på regnskabet.

2.6.9.3 Budget og regnskab

Institutionen skal kunne adskille den tilskudsfinansierede aktivitet fra institutionens øvrige aktiviteter. Tilskudsfinansierede aktiviteter opgøres adskilt fra institutionernes øvrige virksomhed på en særskilt underkonto under den hovedkonto, hvortil den hører.

På finanslovsforslaget budgetteres efter reglerne for indtægtsdækket virksomhed.

Der kan på regnskabet afløftes moms efter gældende regler for afholdte udgifter, *jf. punkt 2.4.7 Ikke-fradragsberettiget købsmoms.*

2.6.10 Tilskudsfinansierede forskningsaktiviteter

2.6.10.1 Anvendelse og hjemmel

Som tilskudsfinansierede forskningsaktiviteter kan udføres ikke-kommercielle forskningsaktiviteter, der er naturlige udløbere af den ordinære virksomhed og finansieres af indtægter. Som indtægter kan optages private gaver eller tilskud, indtægter i forbindelse med samarbejdsaftaler, offentlige fondsmidler og programmidler mv. til forskning.

Kommerciel forskningsvirksomhed udføres efter de almindelige regler om indtægtsdækket virksomhed.

Hjemmel til at udføre tilskudsfinansieret forskningsvirksomhed opnås ved budgettering på særskilt underkonto. Tilskudsfinansierede forskningsaktiviteter kan, efter godkendelse af Finansministeriet, oprettes på forslag til lov om tillægsbevilling.

2.6.10.2 Disponeringsregler

Ved tilskudsfinansierede forskningsaktiviteter kan der løbende afholdes udgifter svarende til årets indtægter fra ovenstående finansieringskilder samt forbrug af overskud fra tidligere år. Der kan ikke videreføres underskud vedrørende det tilskudsfinansierede forskningsaktivitetsområde.

Der kan fra institutionens almindelige virksomhed kun ske medfinansiering af projekter, der modtager tilskud, såfremt institutionen selv har en forskningsmæssig interesse heri. Institutionens udgifter afholdes under institutionens almindelige virksomhed.

Der er ikke adgang til at medfinansiere projekter mv., hvor tilskud fra statslige fonds- eller programbevillinger mv. i finansloven eller i lovgivningen i øvrigt er forudsat at dække hele projektudgiften.

For tilskudsfinansierede forskningsaktiviteter, der ikke forudsætter medfinansiering fra den almindelige virksomhed, gælder, at disse først må igangsættes, når der foreligger et juridisk bindende tilsagn om støtte. Tilskuddet skal så vidt muligt søges indbetalt forud eller løbende svarende til den tilskudsmodtagende institutions udgiftsafholdelse.

Eventuelle tab på indtægtsførte tilskud mv. skal dækkes under institutionens almindelige virksomhed.

Projekter, der delvis forudsættes finansieret over den almindelige virksomhed, kan iværksættes inden for rammerne af den almindelige bevilling, inden der foreligger et juridisk bindende tilsagn om støtte. Udebliver den eksterne finansiering, skal tab dækkes under institutionens almindelige virksomhed.

Der kan til tilskudsfinansierede forskningsaktiviteter ansættes personale efter bestemmelserne om indtægtsdækket virksomhed.

Under den tilskudsfinansierede forskningsaktivitet kan afholdes udgifter til administrationsbidrag, bidrag til fællesudgifter og lignende, der udføres under den almindelige virksomhed og optages som merudgift på regnskabet.

2.6.10.3 Særlige disponeringsregler vedrørende forskningsaktiviteter

For forskningsaktiviteter finansieret af statslige fonds- og programidler mv. skal der som grundlag for ansøgningen være udarbejdet et projektbudget efter følgende retningslinjer:

De direkte udgifter opdeles på direkte lønudgifter og øvrige direkte udgifter, herunder apparatur og andre anskaffelser som led i projektet. Hertil lægges et bidrag til fællesudgifter på 44 pct. af de direkte udgifter. Bidragssatserne kan afvige fra de 44 pct. ved visse EU-finansierede projekter.

Det skal oplyses i finanslovens anmærkninger til de relevante statslige fonds- og programmidler mv. til forskning, hvis de ikke er omfattet af denne regel om overheadsats (bidrag til fællesudgifter).

2.6.10.4 Budget og regnskab

Institutionen skal kunne adskille den tilskudsfinansierede forskningsaktivitet fra institutionens øvrige aktiviteter. Tilskudsfinansierede forskningsaktiviteter opgøres adskilt fra institutionens øvrige virksomhed på en særskilt underkonto under den hovedkonto, hvortil den hører.

På finanslovsforslaget budgetteres efter reglerne for indtægtsdækket virksomhed.

Der kan på regnskabet afløftes moms efter gældende regler for afholdte udgifter, *jf. punkt 2.4.7 Ikke-fradragsberettiget købsmoms*.

2.6.11 Investeringer i anlægsaktiver mv.

Iværksættelse af investeringer i anlægsaktiver, herunder anskaffelser af materielle anlægsaktiver, skal forelægges for Folketingets Finansudvalg, hvis investeringen udgør 70 mio. kr. eller derover.

Der henvises til punkt 2.2.18 *It-projekter* for særlige regler om it-projekter.

Såfremt der i forbindelse med investeringer i anlægsaktiver fastsættes en levetid, som afviger fra de af Økonomistyrelsen fastsatte økonomiske levetider, kræver dette Økonomistyrelsens godkendelse forud for iværksættelse af investeringen.

Væsentlige ændringer i igangværende investeringsprojekter skal forelægges for Folketingets Finansudvalg. Ændringer, som udgør mindst 10 pct. af projektets totaludgift, er altid væsentlige ændringer. Forelæggelse skal ske snarest og senest 3 måneder efter, at institutionen blev bekendt med, at der vil ske en væsentlig ændring.

Køb af ubebyggede grunde, der ikke har hjemmel i særlig bevillingsbestemmelse i anmærkningerne, skal forelægges Finansudvalget, medmindre købet er led i et byggeprojekt, der kan gennemføres uden yderligere forelæggelse.

Ved annullering af godkendte investeringer skal Finansudvalget orienteres.

2.6.12 Leje af fast ejendom

Ved leje af fast ejendom skal det påses, at lejemålet har et passende niveau, hvilket bl.a. indebærer en afvejning af huslejens størrelse og lejemålets placering, omfang og kvalitet. Det skal særligt sikres, at huslejen ikke overstiger markedslejen.

Er der til lejemål med en privat udlejer knyttet usædvanlige og byrdefulde vilkår, f.eks. særlig stort depositum eller anden forudbetaling, eller skal der afholdes større udgifter til indretning eller ombygning af det lejede (*jf. også punkt 2.4.10 Leasing (Leje), punkt 2.4.11 Offentlig-Private Partnerskaber og punkt 2.7.4 Statslige ejendomsvirksomheder*), skal indgåelsen af lejemålet forelægges for Finansudvalget.

Der kan som udgangspunkt ikke indgås aftale om lejemål, der har karakter af finansiel leasing, jf. punkt 2.4.10 *Leasing (Leje)*.

2.6.12.1 Huslejekontrakter

Der indgås huslejekontrakt med Bygningsstyrelsen eller en privat udlejer. Indgåelse af lejemål vedrørende kontorer og arkiver m.v. til brug for staten skal ske gennem Bygningsstyrelsen, uanset hvor i landet lokalerne er beliggende.

2.6.12.2 Huslejekontrakter med Bygningsstyrelsen (huslejeordningen)

Ved indgåelse af huslejekontrakt med Bygningsstyrelsen skal betingelserne for lejemålet så vidt muligt følge principperne i erhvervslejeloven. Hvor der for et lejemål ikke kan fastlægges en markedsbestemt leje, sammensættes lejen af drifts- og kapitalomkostningerne og reguleres årligt med finanslovens pris- og lønforudsætninger.

Bygningsstyrelsen kan ikke opsig statslige lejere.

2.6.12.3 Huslejekontrakter med en privat udlejer

Ved indgåelse af huslejekontrakt med en privat udlejer, hvor huslejekontrakten indeholder uopsigelighed for lejer, og statens lejeforpligtelse opgjort for hele uopsigelighedsperioden under ét udgør 70 mio. kr. eller derover, skal indgåelsen af huslejekontrakt forelægges for Folketingets Finansudvalg.

Indgåelse af lejemål med en uopsigelighed på 10 år eller mere kræver Finansudvalgets tilslutning, såfremt statens lejeforpligtelse opgjort for hele uopsigelighedsperioden under ét udgør 40 mio. kr. eller derover.

Ved annullering af huslejekontrakt/lejemål, der har været forelagt Finansudvalget, skal Finansudvalget orienteres.

2.7 Statsvirksomhed

2.7.1 Anvendelsesområde

Bevillingstypen statsvirksomhed anvendes, hvor der ønskes mulighed for en mere fleksibel tilpasning af aktiviteten, end det er muligt under en driftsbevilling, f.eks. hvor virksomheden har et forretningsmæssigt præg, og hvor der som følge heraf ønskes givet virksomhedens ledelse en øget frihed til at tilpasse aktiviteten til markeds-mæssige forhold.

2.7.2 Henvisning til reglerne for driftsbevilling

For statsvirksomhed gælder samme regler som for bevillingstypen driftsbevilling (punkt 2.6.) med de nedenfor anførte undtagelser.

2.7.3 Ikke omfattet af lønsumsloft

Der gælder ikke noget lønsumsloft. Statsvirksomheder er således alene omfattet af den begrænsning i dispositionsadgangen vedrørende personale, der følger af de almindelige stillingskontrolregler for stillinger i lønramme 37 og derover, *jf. punkt 2.5.3 Finansministeriets stillingskontrol*.

2.7.4 Statslig ejendomsvirksomhed (huslejeordningen)

Bygningsstyrelsen har status som særlig statslig ejendomsvirksomhed for den del af styrelsens aktiviteter, der vedrører bygge- og anlægsvirksomhed mv. i forbindelse med udlejning under den statslige huslejeordning.

Nærmere regler for administration af huslejeordningen udstikkes af Transport- og Boligministeriet eller af Bygningsstyrelsen efter aftale med Transport- og Boligministeriet.

2.7.4.1 Bygge- og anlægsprojekter

Bygningsstyrelsen har umiddelbart adgang til at afholde udgifter til bygge- og anlægsprojekter (nybygninger, genopretninger samt om- og tilbygninger), når der foreligger en aftale med lejer, og hvis projektets totaludgift udgør under 100 mio. kr. Udgifter til bygge- og anlægsprojekter med en totaludgift på 100 mio. kr. eller derover forudsætter Finansudvalgets tilslutning. Forelæggelse for Finansudvalget sker, når projektforslaget er afklaret, og der foreligger en betinget huslejekontrakt mellem den pågældende statsinstitution og ejendomsvirksomheden. For projekter med en samlet totaludgift på under 500 mio. kr. kan forelæggelse dog ske senest efter afholdelse af licitation og inden accept af tilbud, hvis dette vurderes økonomisk mest fordelagtigt.

Der skal i relevant omfang gennemføres en totaløkonomisk vurdering af projektets anlægs- og driftsøkonomi, dvs. at der som udgangspunkt skal vælges de anlægsløsninger, der giver den bedste samlede anlægs- og driftsøkonomi opgjort som nutidsværdi.

For byggeri skal der som minimum foretages beregninger for energiforbrug. Herunder skal der foretages en vurdering af den mest hensigtsmæssige organisering af byggeriet. Det skal i den forbindelse overvejes, om formålet kan opnås mere økonomisk fordelagtigt gennem lejemål eller gennem andre former for offentligt-privat samarbejde, f.eks. modeller hvor den private part bygger, driver og vedligeholder anlægget i en årrække, inden det overdrages til staten, *jf. punkt 2.4.10 Leasing (Leje) og punkt 2.4.11 Offentlig-Privat Partnerskab*.

Væsentlige ændringer i igangværende bygge- og anlægsprojekter skal forelægges for Folketingets Finansudvalg. Ændringer der udgør mindst 10 pct. af projektets totaludgift er altid væsentlige ændringer. Forelæggelse skal ske snarest og senest 3 måneder efter, at institutionen blev bekendt med, at der vil ske en væsentlig ændring. Ved annullering af godkendte projekter skal Finansudvalget orienteres. Der skal ikke ske forelæggelse for Finansudvalget, hvis ændringen vedrører et projekt, hvor totaludgiften udgør under 100 mio. Hvis et projekt er iværksat uden forelæggelse for Finansudvalget, og totaludgiften på et senere tidspunkt viser sig at overstige 100 mio. kr., skal Finansudvalget orienteres.

Udgifter til bygge- og anlægsprojekter kan finansieres ved den statslige likviditetsordning. Bygningsstyrelsen har ikke adgang til at foretage ekstern belåning af ejendommene.

Tabel 2.2**Forelæggelse af Bygningsstyrelsens bygge- eller anlægsarbejder for Finansudvalget i finansårets løb**

Totaludgift	Projektændring	Nyt projekt
Under 100 mio. kr.	Forelægges ikke	Forelægges ikke
100 mio. kr. og derover	Forelægges, hvis totaludgiften øges med mindst 10 pct.	Forelægges

2.7.4.2 Ejendoms køb og -salg

Bygningsstyrelsens ejendoms køb forelægges for Finansudvalget, hvis købssummen udgør 100 mio. kr. eller derover. For salg af fast ejendom gælder nærmere regler *jf. punkt 2.2.16 Salg af fast ejendom mv.*

Udgifterne til ejendoms køb kan finansieres ved den statslige likviditetsordning. Bygningsstyrelsen har ikke adgang til at foretage ny ekstern belåning af ejendommene.

2.7.4.3 Indgåelse af huslejekontrakt

Ved Bygningsstyrelsens indgåelse af huslejekontrakt med en privat udlejer, hvor huslejekontrakten indeholder uopsigelighed for lejer, og statens lejeforpligtelse opgjort for hele uopsigelighedsperioden under ét udgør 100 mio. kr. eller derover, skal indgåelsen af huslejekontakt forelægges for Folketingets Finansudvalg.

Indgåelse af lejemål med en uopsigelighed på 10 år eller mere kræver Finansudvalgets tilslutning, såfremt statens lejeforpligtelse opgjort for hele uopsigelighedsperioden under ét udgør 40 mio. kr. eller derover.

2.7.5 Tilskudsfinansierede aktiviteter

Statsvirksomheder, der udfører tilskudsfinansierede aktiviteter, herunder tilskudsfinansierede forskningsaktiviteter, kan administrere tilskuddet inden for rammerne af deres almindelige virksomhed. Der stilles dermed ikke krav om, at tilskudsfinansierede aktiviteter budgetteres og regnskabsføres på separate underkonti.

2.8 Anlægsbevilling

2.8.1 Anvendelsesområde

Bevillingstypen anlægsbevilling anvendes ved afhændelse, erhvervelse eller konstruktion af bygninger og anlæg, der ikke hensigtsmæssigt kan gennemføres inden for en statslig virksomheds låneramme på en driftsbevilling eller en bevilling af typen statsvirksomhed.

Anlægsbevilling anvendes også til vedligeholdelsesarbejder samt driften af de bygninger og anlæg, der er erhvervet eller opført under anlægsbevillingen. Endvidere kan der på anlægsbevilling ydes investeringstilskud eller udlån til konkrete bygge- og anlægsarbejder.

Bevillingstypen vil først og fremmest skulle anvendes på infrastrukturuområdet, idet anlægsudgifter vedrørende institutionernes almindelige drift afholdes af de givne drifts- og statsvirksomhedsbevillinger. Bevillingstypen vil også skulle anvendes for større anlægs- og byggearbejder på nationalejendom med den undtagelse, at bevillingstypen ikke skal anvendes til drift og vedligeholdelse af disse ejendomme, som afholdes over institutionens almindelige driftsbevilling.

Der afskrives ikke på aktiver anskaffet over en anlægsbevilling.

En anlægsbevilling specificeres enten til konkrete projekter eller som rådighedspulje til et angivet formål. Der kan ikke afholdes lønudgifter under en anlægsbevilling. Disse skal opføres under virksomhedens driftsbevilling eller statsvirksomhedsbevilling og overføres som anlægsløn, *jf. punkt 2.6.5.1 Interne produktionsomkostninger ved investeringsprojekter (anlægsløn mv.)*. Hjemmel skal fremgå af særlig bevillingsbestemmelse i finanslovens anmærkninger.

2.8.2 Bruttobevilling

Anlægsbevillingen er en bruttobevilling. Dvs. at anlægsudgifter (bygge- og anlægsarbejder, ejendoms erhvervelser, drift og vedligeholdelse af anlæg, anskaffelser mv.) og anlægsindtægter (salg af bygninger og anlæg) bevilges som særskilte udgifts- og indtægtsbevillinger.

Erstatninger og dagbøder, der modtages som kompensation for afholdte ekstraudgifter eller forsinkelser ved et konkret projekt, opføres dog netto under udgiftsbevillingen.

2.8.3 Bygge- og anlægsprojekter

Bygge- og anlægsarbejder kan igangsættes, når der er givet bevilling hertil, og der foreligger en godkendelse af projektet og dets totaludgift. Godkendelse af et projekt og dets totaludgift kan altid ske i forbindelse med en ny finanslov. Tilsvarende gælder ved ændring af et allerede godkendt projekt. I anmærkningerne redegøres for de enkelte projekters totaludgift, årets forventede udgifter, restudgift og eventuelle ændringer. Oplysningerne kan eventuelt suppleres med oplysning om budgetteringssikkerhed.

For nye projekter, der i finansårets løb ønskes finansieret af den på en anlægsbevilling opførte bevilling, men som ikke har været opført i finanslovens anmærkninger til den pågældende bevilling, skal der ske forelæggelse for Finansudvalget forinden igangsættelsen af projektet, hvis projektets totaludgift udgør 70 mio. kr. eller derover. For Bygningsstyrelsen er forelæggelsesgrænsen 100 mio. kr.

Der kan, inden for en institutions driftsbevilling, afholdes udgifter til projektering og udbud forud for forelæggelsen af projektet.

Der kan indgås aftaler, der medfører udgifter i senere finansår, hvis kontraheringen er nødvendig af hensyn til den valgte entrepriseform og forudsat, at den godkendte totaludgift ikke herved overskrides.

Der skal i relevant omfang gennemføres en totaløkonomisk vurdering af projektets anlægs- og driftsøkonomi, dvs. at der som udgangspunkt skal vælges de anlægsløsninger, der giver den bedste samlede anlægs- og driftsøkonomi opgjort som nutidsværdi.

For byggeri skal der som minimum foretages beregninger for energiforbrug. Herunder skal der foretages en vurdering af den mest hensigtsmæssige organisering af byggeriet. Det skal i den forbindelse overvejes, om formålet kan opnås mere økonomisk fordelagtigt gennem lejemål eller gennem andre former for offentligt-privat samarbejde, f.eks. modeller hvor den private part bygger, driver og vedligeholder anlægget i en årrække, inden det overdrages til staten, *jf. punkt 2.4.10 Leasing (Leje)* og *punkt 2.4.11 Offentlig-Privat Partnerskab*.

Ved budgettering af anlægsprojekter omfattet af Ny anlægsbudgettering opdeles totaludgiften for det enkelte anlægsprojekt i en projektbevilling (basisbevilling inkl. en andel af korrektionstillæg) som budgetteres på den pågældende anlægskonto samt en centralt afsat reserve (svarende til en andel af korrektionstillæg). Korrektionstillægget udgør en på forhånd fastsat andel af basisbevillingen. Totaludgiften for anlægsprojekter omfattet af ny anlægsbudgettering er således både projektbevillingen på anlægskontoen samt reserven på den centrale reservekonto.

Udgangspunktet i Ny Anlægsbudgettering er, at korrektionstillægget fastsættes til 30 pct. af basisbevillingen, herunder med 1/3 som indgår i projektbevillingen og 2/3, der budgetteres som centralt afsat reserve. For vejprojekter er korrektionstillægget imidlertid på baggrund af historiske erfaringer fastsat til 15 pct., herunder med 2/3 i projektbevillingen og 1/3 i centralt afsat reserve. For vejprojekter, hvor der i væsentlig grad indgår anlægselementer over eller under vand (broer og tunneller), afsættes der imidlertid fortsat 30 pct. af basisbevillingen (herunder med 1/3 i projektbevilling og 2/3, der budgetteres som centralt afsat reserve) for de dele af projekterne, som etableres over eller under vand. Dette skyldes, at disse projekter vurderes mere komplekse og risikable end almindelige vejprojekter.

2.8.3.1 Væsentlige ændringer af godkendte projekter

Hvor der i finansåret er behov for at gennemføre væsentlige ændringer af et bygge- eller anlægsprojekt eller dets totaludgift, kan der som hovedregel først disponeres efter forelæggelse af ændringen for Finansudvalget. Ændringer forelægges for Folketingets Finansudvalg, hvis ændringen udgør mindst 10 pct. af projektets totaludgift. Forelæggelse skal ske snarest og senest 3 måneder efter, at institutionen blev bekendt med, at der vil ske en væsentlig ændring. Der skal ikke ske forelæggelse for Finansudvalget, hvis ændringen vedrører et projekt, hvor totaludgiften udgør under 70 mio. Hvis et projekt er iværksat uden forelæggelse for Finansudvalget, og totaludgiften på et senere tidspunkt viser sig at overstige 70 mio. kr., skal projektet forelægges for Finansudvalget.

Ved annullering af allerede godkendte projekter skal Finansudvalget orienteres.

Vedrørende disponering af den centralt afsatte reserve for projekter omfattet af Ny anlægsbudgettering gælder følgende: Hvis projektbevillingen overskrides med mindst 5 pct., skal disponeringen af den centrale reserve godkendes af Finansministeriet. Finansministeriet kan udbede sig, at dokumentation og oplysninger vedrørende årsagerne til projektfordyrelserne gennemgår en ekstern kvalitetssikring, inden Finansministeriet kan træffe en beslutning. Status for udmøntning af den centralt afsatte reserve vil fremgå af Transport- og Boligministeriets halvårslige anlægsstatus til Folketingets Finansudvalg og Folketingets Transportudvalg. Transport- og Boligministeriet og den ansvarlige anlægsmyndighed kan foretage mindre, nødvendige dispositioner vedrørende et projekt for at sikre dets fremdrift under en eventuel udrødning forud for udmøntning af den centralt afsatte reserve.

Hvor et anlægsprojekt er vedtaget ved lov, og der i forbindelse hermed er forudsat en bestemt anlægsperiode, kan det angivne projektførløb kun ændres, såfremt der ikke herved sker en betydelig ændring af den forudsatte anlægsperiode.

2.8.3.2 Projekter finansieret af rådighedspuljer

Der kan i anmærkningerne til en anlægsbevilling være afsat en del af bevillingen som rådighedspulje til projekter inden for et nærmere angivet formål. Inden for en rådighedspulje kan projekter, hvis totaludgift ikke udgør 70 mio. kr. eller derover, igangsættes uden yderligere forelæggelse. Projekter, hvor totaludgiften udgør 70 mio. kr. eller derover, skal forelægges efter reglerne for nye projekter.

2.8.4 Ejendomserhvervelse

Hvor der under anlægsbevillingen er afsat midler til ejendomserhvervelser, kan der disponeres i overensstemmelse med forudsætningerne i anmærkningerne.

Sker den enkelte erhvervelse ved ekspropriation, fastsættes erstatningsbeløbet af ekspropriationsmyndigheden.

Sker erhvervelsen ved køb eller mageskifte, fastsættes købsprisen i samråd med Vurderingsstyrelsen.

I øvrigt indhentes en udtalelse fra Vurderingsstyrelsen om købsprisens størrelse og vilkårene for handlen.

Der skal endvidere rettes henvendelse til Bygningsstyrelsen.

2.8.4.1 Konkrete ejendomserhvervelser

Ved bevilling til konkrete ejendomserhvervelser skal de nærmere vilkår være oplyst for Folketinget. Dispositionen vil derfor som hovedregel skulle forelægges for Finansudvalget, medmindre købssummen udgør under 70 mio. kr.

Finder erhvervelse sted ved ekspropriation, kan det erstatningsbeløb, der fastsættes af ekspropriationsmyndigheden, afholdes, uanset om det bevilgede beløb herved overskrides. Merudgiften optages på forslag til lov om tillægsbevilling.

I andre tilfælde kan det bevilgede beløb kun overskrides i det omfang, bevillingen er udtryk for et skøn, fordi dele af købsprisen er anslået (omkostninger ved købet eller lignende).

2.8.4.2 Rådighedspuljer til ejendomserhvervelser

Er de angivne midler afsat som en rådighedspulje til ejendomserhvervelser, kan midlerne anvendes i overensstemmelse med forudsætningerne i anmærkningerne om formål, art og geografisk område for erhvervelserne.

Den i anmærkningerne angivne størrelse af rådighedspuljen kan ikke overskrides uden forudgående godkendelse fra Finansudvalget.

2.8.5 Anskaffelser af materiel mv.

Anskaffelser af materielle anlægsaktiver skal forelægges Folketingets Finansudvalg, hvis anskaffelsesudgiften udgør 70 mio. kr. eller derover. Dette gælder endvidere anskaffelser, hvis formål er at forbedre eller levetidsforlænge eksisterende materielle anlægsaktiver.

Væsentlige ændringer i tidligere forelagte anskaffelsesprojekter skal forelægges Finansudvalget. Ændringer som indebærer en forøgelse af projektets totaludgift med mindst 10 pct. er altid væsentlige ændringer. Forelæggelse skal ske snarest og senest tre måneder efter, at institutionen blev bekendt med, at der vil ske en væsentlig ændring.

Ved annullering af godkendte anskaffelsesprojekter skal Finansudvalget orienteres.

2.8.6 Drifts- og vedligeholdelsesudgifter

Udgifter til drift og vedligeholdelse opføres som rådighedspuljer. Ved den regnskabsmæssige registrering opføres disse som driftsudgifter, medmindre der er tale om en varig forbedring, således at aktivets værdi forøges. I dette tilfælde opføres vedligeholdelsesarbejderne som en anlægsudgift (tilgang).

2.8.7 Videreførelse

En eventuel uudnyttet del af en udgiftsbevilling til bygge- og anlægsarbejder – herunder også rådighedspuljer – kan videreføres til anvendelse i senere finansår i overensstemmelse med bevillingens formål. Dog kan det i bevillingsbestemmelserne for konkrete projekter være angivet, at mindreforbrug i forhold til den godkendte totaludgift, der opstår ved projektets afslutning, ikke kan videreføres.

Mindreforbrug ved konkrete bevillinger til ejendomserhvervelser kan normalt ikke videreføres.

2.9 Lovbunden bevilling

2.9.1 Anvendelsesområde

Bevillingstypen lovbunden bevilling anvendes til lovbundne tilskud, herunder lovbundne investeringstilskud. Lovbundne tilskud omfatter tilskud, hvor modtagerkreds, samt tilskuddets størrelse eller beregningsgrundlag, er fastsat i lovgivningen. Bevillingstypen lovbunden bevil-

ling kan endvidere anvendes i forbindelse med Danmarks bidrag til internationale organisationer og andet fast etableret internationalt samarbejde, hvor tilskuddet ydes i henhold til internationale konventioner mv.

Bevillingstypen vil også kunne anvendes for visse indtægter, der hænger sammen med lovbundne tilskud.

Lovbunden bevilling er en bruttobevilling. Det vil sige, at udgifter og indtægter bevilliges som særskilte udgifts- og indtægtsbevillinger.

Der kan ikke af lovbunden bevilling afholdes lønudgifter.

2.9.2 Sammenhængen mellem bevilling og lovgivning

For lovbundne udgifter gælder, at der kan afholdes merudgifter, der er en følge af, at de samlede tilskudsydelser i medfør af loven bliver større end skønnet ved budgetteringen, *jf. dog punkt 3.1.1. Budgetlovens betydning for nye eller ændrede dispositioner i finansåret.*

2.9.3 Videreførsel

Der er ikke adgang til videreførsel af ikke forbrugte bevillinger.

2.10 Reservationsbevilling

2.10.1 Anvendelsesområde

Bevillingstypen reservationsbevilling anvendes, hvor der ønskes mulighed for at reservere beløb til bestemte formål eller projekter til anvendelse over flere finansår.

2.10.2 Bruttobevilling

En reservationsbevilling er en bruttobevilling. Det vil sige at udgifter (f.eks. tilskud) og indtægter (f.eks. refusioner) bevilges som særskilte udgifts- og indtægtsbevillinger.

Der kan i anmærkningerne fastsættes, at indtægter ud over de i finansloven budgetterede (f.eks. i form af EU-refusion) kan anvendes til en forøgelse af udgiftsbevillingen, eller at udgiftsbevillingen skal nedsættes ved mindreindtægt. I så fald skal der redegøres for konsekvenserne af mer- eller mindreindtægter i forbindelse med bevillingsafregningen.

2.10.3 Videreførsel

En reservationsbevilling indebærer, at det til et bestemt formål eller program afsatte beløb kan anvendes til dette formål eller program, selv om dette har tidsmæssig udstrækning over flere finansår. Der er med henblik herpå adgang til at videreføre ikke-forbrugte bevillinger til efterfølgende finansår.

Adgangen til at forbruge af videreført bevilling er dog betinget af bestemmelserne i *punkt 2.2.12. Videreførsel af uforbrugt bevilling til efterfølgende år.*

Selv om bevillingsanvendelsen strækker sig over flere finansår, skal der ske regnskabsafklæggelse for hvert af de pågældende finansår i overensstemmelse med almindelig regnskabsmæssige periodiseringsprincipper, *jf. punkt 2.2.4 Bevillingsmæssige dispositioner og periodisering*.

2.10.4 Flerårige dispositioner

Reservationsbevilling indebærer ikke en bemyndigelse til at disponere med virkning over forventede bevillinger for kommende finansår, *jf. punkt 2.2.10 Flerårige dispositioner*.

2.10.5 Administrationsudgifter

Der kan ikke af en reservationsbevilling afholdes lønudgifter. Der kan med hjemmel i særlig bevillingsbestemmelse i anmærkningerne overføres midler til dækning af udgifter til administration, herunder løn, *jf. punkt 2.6.5 Lønsumsloft*. Overførslen sker som intern statslig overførsel.

2.11 Statsfinansieret selvejende institution

2.11.1 Anvendelsesområde

Bevillingstypen statsfinansieret selvejende institution anvendes, hvor bevillingsformålet søges opnået gennem ydelse af statslige tilskud til driften af selvejende institutioner. Der kan ydes tilskud til mere end én statsfinansieret selvejende institution fra samme hovedkonto, og en statsfinansieret selvejende institution kan modtage tilskud fra flere hovedkonti med forskellige bevillingstyper.

Bevillingstypen statsfinansieret selvejende institution anvendes som udgangspunkt i forbindelse med ydelse af tilskud til selvejende institutioner, der har tilknytning til staten, dog med undtagelse af visse selvejende institutioner, *jf. punkt 2.11.2 Ikke omfattet af bevillingstypen*.

Budgetvejledningens generelle regler (punkt 2.1 til 2.5) gælder for bevillingstypen statsfinansieret selvejende institution, med mindre andet fremgår af de specifikke bestemmelser vedr. bevillingstypen nedenfor.

En statsfinansieret selvejende institution er organisatorisk placeret uden for det ministerielle hierarki, og en bestyrelse er ansvarlig for institutionens samlede virke. En statsfinansieret selvejende institutions forhold er reguleret ved lov. Loven fastlægger tillige institutionens status som selvejende institution. Staten hæfter ikke for institutionens dispositioner, og institutionens formue er adskilt fra staten.

Som vilkår for tilskud fra staten er institutionen som helhed undergivet det i loven fastsatte økonomiske og indholdsmæssige tilsyn af det relevante ressortministerium.

Det relevante ressortministerium skal fastsætte, at statsfinansierede selvejende institutioner på ministeriets område er omfattet af budgetvejledningens *punkt 2.11*. Dette kan ske ved lov, herunder i lovens bemærkninger eller ved bekendtgørelse.

2.11.2 Ikke omfattet af bevillingstypen

Visse selvejende institutioner, herunder visse institutioner, hvis forhold er reguleret ved lov, modtager tilskud fra bevillinger af typen driftsbevilling, lovbunden bevilling, reservationsbevilling eller anden bevilling. Disse tilskud er omfattet af Budgetvejledningens punkt 2.4.9 Tilskud til drift af øvrige selvejende institutioner samt disponeringsreglerne for de pågældende bevillingstyper.

2.11.3 Bruttobevilling

Bevillingstypen statsfinansieret selvejende institution er en bruttobevilling. Det vil sige, at udgifter og indtægter bevilges på særskilte udgifts- og indtægtsbevillinger. På hovedkonti af bevillingstypen statsfinansieret selvejende institution kan kun opføres udgiftsbevillinger, idet der er tale om tilskud til institutionerne. Indtægter i statsfinansierede selvejende institutioner budgetteres derfor ikke på finansloven, *jf. punkt 2.11.5.1 Særligt om indtægter*.

2.11.4 Ministeriets disponering af bevillingen

Betingelser og vilkår for tilskud ydet af bevillingen fastsættes på de årlige finanslove eller ved lov eller i henhold til lov.

Ministeriets tilskud til en statsfinansieret selvejende institution kan forudbetales i rater, der som udgangspunkt skal være månedlige. Tilskud kan ydes a conto på grundlag af en aktivitetsprognose mv. A conto-betalingerne reguleres senest ved årets afslutning, når den endelige aktivitetsopgørelse foreligger.

Ministeriet kan kræve tilskud tilbagebetalt, f.eks. hvis formålet ikke er opfyldt, eller hvis grundlaget for tilskudsberegningen eller tilskudsberegningen i øvrigt har været fejlagtig. For meget udbetalt tilskud kan modregnes i ministeriets kommende tilskudsudbetalinger til den statsfinansierede selvejende institution.

På hovedkonti af typen statsfinansieret selvejende institution opføres bevillinger, der udmøntes i form af aktivitetsafhængige tilskud (taxametertilskud), resultatafhængige tilskud samt ikke-aktivitetsafhængige tilskud til statsfinansierede selvejende institutioner.

Den aktivitetsafhængige bevilling fastsættes ud fra en i anmærkningerne fastsat takst og en forudsat aktivitet. Ministeren bemyndiges til på forslag til lov om tillægsbevilling at optage mer- og mindreudgifter på hovedkonti omfattet af bevillingstypen statsfinansieret selvejende institution, hvis aktiviteten afviger fra det i anmærkningerne forudsatte, *jf. dog punkt 3.1.1. Budgetlovens betydning for nye eller ændrede dispositioner i finansåret*.

Ministeriet har ikke adgang til at videreføre uforbrugt bevilling på en hovedkonto af typen statsfinansieret selvejende institution.

Ministeriet kan ikke afholde lønudgifter af bevillinger af typen statsfinansieret selvejende institution.

2.11.5 Statsfinansierede selvejende institutioners disponering af modtagne tilskud

En statsfinansieret selvejende institution disponerer frit inden for sit formål ved anvendelse af de statslige tilskud og øvrige indtægter under ét, herunder til produktion af kerneydelser, administration, ledelse, it mv.

En statsfinansieret selvejende institution aflægger regnskab efter omkostningsbaserede principper og følger statens generelle regnskabsregler.

Visse selvejende institutioner kan have mulighed for at anvende centralt koordinerede aftaler. De nærmere betingelser herfor fremgår i givet fald af de pågældende aftaler, *jf. punkt 2.4.13. Indkøb.*

2.11.5.1 Særligt om indtægter

En statsfinansieret selvejende institutions indtægter fremgår af institutionens budget og regnskab og budgetteres ikke på finansloven.

En statsfinansieret selvejende institution kan modtage tilskud fra staten samt modtage øvrige indtægter, herunder gennemføre aktiviteter efter reglerne i *punkt 2.6.8 Indtægtsdækket virksomhed, punkt 2.6.9 Tilskudsfinansierede aktiviteter og punkt 2.6.10 Tilskudsfinansierede forskningsaktiviteter.*

En statsfinansieret selvejende institution skal indhente forudgående tilslutning fra ressortministeriet ved større gaver eller ved gaver, hvortil der er knyttet særlige vilkår, *jf. punkt 2.3.5 Modtagelse af gaver.*

2.11.5.2 Videreførsel

En statsfinansieret selvejende institution kan frit videreføre over- eller underskud til anvendelse inden for institutionens formål i følgende regnskabsår. Eventuelle over- eller underskud i forhold til institutionens omkostninger indgår i institutionens egenkapital. Staten hæfter ikke for underskud i en statsfinansieret selvejende institution.

2.11.5.3 Bygningsmæssige forhold

Såfremt en statsfinansieret selvejende institution selv ejer de bygninger, der udgør den fysiske ramme om institutionens opgavevaretagelse, er den forpligtet til at vedligeholde bygningerne på et forsvarligt niveau i overensstemmelse med en af bestyrelsen godkendt flerårig plan og til at sikre en forsvarlig standard af udstyr mv. til de tilskudsberettigede aktiviteter.

En statsfinansieret selvejende institution kan indgå huslejekontrakt med Bygningsstyrelsen, en kommune, en (statsfinansieret) selvejende institution eller en privat udlejer. Bygningsstyrelsen kan ikke opsig statsfinansierede selvejende institutioner, der er kunder hos Bygningsstyrelsen.

Ved indgåelse af huslejekontrakt med en af ovennævnte udlejere, hvor huslejekontrakten indeholder uopsigelighed for lejer, og lejeforpligtelsen opgjort for hele uopsigelighedsperioden under ét udgør 70 mio. kr. eller derover, skal indgåelsen af huslejekontrakt forelægges for Finansudvalget.

Indgåelse af lejemål med uopsigelighed på 10 år eller mere og hvor den samlede forpligtelse for en statsfinansieret selvejende institution opgjort for hele uopsigelighedsperioden under ét udgør 40 mio.kr. eller derover, samt indgåelse af lejemål, hvortil er knyttet usædvanlige byrdefulde vilkår, kræver Finansudvalgets tilslutning.

2.11.5.4 Bygge- og anlægsprojekter

En statsfinansieret selvejende institution kan iværksætte materielle bygge- og anlægsprojekter, hvis det enkelte projekts totaludgift udgør under 70 mio. kr. Iværksættelse af bygge- og anlægsprojekter med en totaludgift på 70 mio. kr. eller derover forudsætter Finansudvalgets tilslutning. Forelæggelse for Finansudvalget sker, når projektforslaget er afklaret.

Såfremt der i forbindelse med investeringer i materielle anlægsaktiver fastsættes en levetid, der afviger fra de af Økonomistyrelsen fastsatte økonomiske levetider, kræver dette Økonomistyrelsens godkendelse forud for iværksættelse af investeringen.

Hvis et bygge- eller anlægsprojekt er iværksat uden forelæggelse for Finansudvalget, og den samlede totaludgift efter iværksættelsen viser sig at overskride 70 mio. kr., orienteres Finansudvalget.

Ved annullering af godkendte projekter skal Finansudvalget orienteres.

2.11.5.5 It-projekter

En statsfinansieret selvejende institution kan iværksætte it-projekter og øvrige planlagte større sammenhængende it-udviklingsaktiviteter, der i det følgende benævnes som it-projekter, *jf. punkt 2.2.18.1 It-projekter*, hvis den samlede budgetterede udgift til anskaffelse og udvikling, inkl. internt ressourceforbrug, udgør under 70 mio. kr.

Iværksættelse af it-projekter, hvor de samlede budgetterede udgifter udgør 70 mio. kr. eller derover, forudsætter anvendelse af statens it-projektmodel, herunder risikovurdering i Statens It-råd, *jf. punkt 2.2.18.1.1 og Cirkulære om Statens It-råd*, og forelæggelse for Finansudvalget, *jf. punkt 2.2.18.1.2*.

It-projekter, hvis samlede budgetterede udgifter initialt vurderes at udgøre mindre end 70 mio. kr., men som senere udvikler sig til at udgøre 70 mio. kr. eller mere, skal risikovurderes i Statens It-råd og forelægges Finansudvalget snarest muligt efter, at institutionen er blevet bekendt med fordyrelsen, og inden det føres videre.

2.11.5.6 Ejendoms køb og -salg

En statsfinansieret selvejende institution er ikke omfattet af *punkt 2.2.16 Salg af fast ejendom mv.*

En statsfinansieret selvejende institution skal sælge fast ejendom efter offentligt udbud. Offentligt udbud kan kun undlades, hvor vægtige grunde taler herfor. Alle salg uden offentligt udbud skal godkendes af det pågældende ressortministerium. Ved salg efter offentligt udbud gælder de regler, som er fastsat i cirkulære om salg af statens faste ejendomme. Enkelte institutioner eller grupper af institutioner kan dog helt eller delvist undtages fra at følge reglerne

i cirkulæret efter forudgående aftale mellem pågældende ressortministerium og Finansministeriet.

I de tilfælde, hvor en ejendom sælges til varetagelse af samme formål hos en statsfinansieret selvejende institution af samme type, kan offentligt udbud undlades uden godkendelse af det pågældende ressortministerium.

Ved salg af fast ejendom fra en statsfinansieret selvejende institution til en anden statsfinansieret selvejende institution eller til en statslig institution skal salget ske til den bogførte værdi. Sker salget til en anden værdi end den bogførte værdi skal salget godkendes af det pågældende ressortministerium.

En statsfinansieret selvejende institutions køb af fast ejendom eller grunde forelægges for Finansudvalget, hvis købssummen udgør 70 mio. kr. eller derover.

2.11.5.7 Selvforsikring

En statsfinansieret selvejende institution er omfattet af statens selvforsikringsprincip, *jf. punkt 2.2.17 Selvforsikring*.

Statsfinansierede selvejende institutioner kan dog tegne bestyrelsesansvarsforsikring. Statsfinansierede selvejende institutioner kan endvidere tegne kurssikringsaftaler i forbindelse med optagelse af realkreditlån.

Statsfinansierede selvejende institutioner kan endelig tegne ulykkesforsikring for studerende indskrevet på institutionen svarende til ansattes dækning for ulykkestilfælde og skadelige påvirkninger efter lov om sikring mod følger af arbejdsskade.

En statsfinansieret selvejende institution skal tegne skadesforsikring for egne bygninger, hvis institutionen er undtaget fra selvforsikringsordningen.

2.11.5.8 Offentlig-Privat Partnerskab

En statsfinansieret selvejende institution kan indgå OPP-aftaler efter reglerne i *punkt 2.4.11 Offentlig-Privat Partnerskab*.

2.12 Anden bevilling

2.12.1 Anvendelsesområde

Bevillingstypen anden bevilling anvendes i tilfælde, hvor bevillingsformålet søges tilgodeset gennem ydelse af tilskud, udlån mv., eller gennem opkrævning af indtægter, der ikke er naturligt knyttet til drifts- og anlægsvirksomhed. Generelt anvendes denne bevillingstype, hvor øvrige bevillingstyper ikke er hensigtsmæssige, herunder reserver.

2.12.2 Bruttobevilling

Anden bevilling er en bruttobevilling. Det vil sige at udgifter og indtægter bevilliges som særskilte udgifts- og indtægtsbevillinger.

Der kan i anmærkningerne gives adgang til, at indtægter, ud over de i finansloven budgettede, kan anvendes til en forøgelse af udgiftsbevillingen. Hvor en sådan adgang findes, redegøres der for konsekvenserne af mer- eller mindreindtægter i forbindelse med bevillingsafregningen.

2.12.3 Videreførsel af tilsagn

Der er som hovedregel ikke adgang til videreførsel af ikke forbrugte bevillinger.

For bevillinger, hvor disponeringen sker ved afgivelse af tilsagn om tilskud, kan der dog i særlig bevillingsbestemmelse i anmærkningerne gives hjemmel til, at en uforbrugt del af bevillingen kan videreføres i et år og højst med et beløb svarende til modtagne ansøgninger, som ikke er blevet afgjort i finansåret. En sådan videreførsel kan kun disponeres på tilsagn om tilskud, hvor en ansøgning er modtaget i det finansår, hvor bevillingen oprindeligt er givet.

Adgangen til at forbruge af videreført bevilling er dog betinget af bestemmelserne i *punkt 2.2.12. Videreførsel af uforbrugt bevilling til efterfølgende år.*

2.12.4 Administrationsudgifter

Der kan ikke af anden bevilling afholdes lønudgifter. Der kan med hjemmel i særlig bevillingsbestemmelse i anmærkningerne overføres midler til dækning af udgifter til administration, herunder løn, *jf. punkt 2.6.5 Lønsumsloft.* Overførslen sker som intern statslig overførsel.